

CONSELL ASSESSOR
DEL PATRIMONI CULTURAL

2011

APLICACIÓ
DE LA LLEI DE
PATRIMONI
CULTURAL

2008-2010

Avaluació de l'aplicació de la Llei 9/2003, del 12 de juny,
del Patrimoni Cultural d'Andorra.

*AVALUACIÓ DE L'APLICACIÓ DE LA LLEI 9/2003, DEL 12 DE JUNY,
DEL PATRIMONI CULTURAL D'ANDORRA, PEL PERÍODE 2008-2010.*

ÍNDEX

PRESENTACIÓ

La Llei 9/2003 del 12 de juny del patrimoni cultural d'Andorra¹ estableix en l'article 5. 4.d que correspon també al Consell Assessor del Patrimoni Cultural *avaluar un cop a l'any l'aplicació de la llei i l'estat general del patrimoni, i fer públics els resultats*.

Contribuir a aquesta responsabilitat és la voluntat d'aquest informe, que analitza la implementació de la llei, i en particular, les actuacions que des del Departament de Patrimoni Cultural s'han desenvolupat d'acord a les funcions que se'n deriven de la Llei, de protecció, conservació i difusió del patrimoni cultural del país. La informació que es recull ha estat el resultat de l'anàlisi documental i d'un conjunt d'entrevistes realitzades durant els mesos d'octubre i desembre del 2010 i gener del 2011. En l'elaboració d'aquest estudi cal tenir en compte les limitacions pròpies de la complexitat de la matèria (per especialització i per multiplicitat d'actors), i l'abast del mateix l'estudi.

L'informe presenta una primera contextualització del text legislatiu i del recorregut de l'aplicació del mateix, des de la seva aprovació, per tot seguit endinsar-se en la descripció de les mesures, previstes per la Llei, que s'han desenvolupat pels anys 2008, 2009 i 2010. Finalment es presenta una valoració global del text i un conjunt de propostes.

En les conclusions de l'estudi es reconeix l'avenç dels darrers anys en l'aplicació de la Llei, en particular per la delimitació d'entorns de protecció de béns d'interès cultural immobles, o el desplegament reglamentari. Alhora, però, s'identifiquen algunes mancances en la implementació de les mesures previstes per la Llei, especialment la funció inspectora i sancionadora de l'Administració. Un dels elements a millorar és la potenciació d'espais i mecanismes de col·laboració amb la resta d'agents implicats en l'objecte d'aquesta Llei, i la definició i socialització dels criteris i prioritats del patrimoni cultural.

1 A partir d'ara Llei 9/2003. La llei és aprovada el 12 de juny, i entra en vigor el 17 de juny de 2003.

MARC GENERAL

El patrimoni cultural és, segons la Llei 9/2003, el constituït pels **testimonis** principals de la història, la identitat i la creativitat d'un país. Els elements que formen part del patrimoni enllacen amb la història, la identitat i la creativitat col·lectiva i per tant la seva protecció i promoció contribueixen a comprendre-les i conviure-hi de forma harmònica pel present i el futur del país.

La recerca, permanent, permet identificar nous elements significatius per explicar la història, la identitat i la creativitat del país (per exemple, el paisatge cultural, la construcció vernacular, el patrimoni immaterial...) que tenen valor particular per conèixer i entendre la situació i les transformacions que ha viscut el país. Des d'aquest punt de vista, el patrimoni cultural és inesgotable i **dinàmic**. El patrimoni cultural és quelcom viu, tant per les noves troballes, com per les noves *valoritzacions* i pel mateix pas del temps que permet incorporar elements d'una història recent. A partir del reconeixement de valors a diferents béns, s'activen un conjunt de mesures per a la seva protecció.

El patrimoni cultural està lluny de ser un inventari estàtic tancat de relíquies, no només per aquest dinamisme, sinó també per la necessitat de **diàleg** permanent amb el present i el futur d'un país, amb les seves mancances i aspiracions. Implica cerca d'equilibri general entre la conservació i la transformació (i no la lluita dialèctica), tenint com principi d'acció l'interès general.

La **Llei 9/2003** és l'instrument legislatiu de l'Estat andorrà que té per objecte la protecció, conservació integrada i difusió del patrimoni cultural d'Andorra i que deroga un conjunt d'ordinacions anteriors (tal com presenta la Disposició addicional primera de la Llei 9/2003) que havien quedat obsoletes sobretot per la pressió urbanística.

Si bé la Llei és el document legislatiu de referència, no és l'únic text. D'una banda, l'estat està sotmès a un conjunt d'instruments normatius **internacionals** ratificats pel país, que inspiren la llei i la seva actuació, i dels quals en deriven compromisos d'obligat compliment. D'altra banda, el patrimoni cultural és present en **altres instruments legals** com és el cas de la Llei general d'ordenació del territori i urbanisme (2002, 2003 i 2006); que obliga als Comuns a contenir mesures de protecció de patrimoni cultural als POU (Plans d'Ordenació Urbanística) i elaborar un catàleg comunal indicant el grau de protecció dels béns relacionats, entre els quals els béns culturals parroquials i els béns ressenyats parroquials. També el Concordat amb la Santa Seu (2005) (article V, parla de

la responsabilitat de l'estat en la conservació dels béns propietat de l'Església. El marc normatiu en matèria duanera, de paisatge natural, educació, signatura electrònica, entre d'altres, també tenen apunts que incideixen sobre el patrimoni cultural.

La Llei 9/2003 dóna el marc legal d'acció i defineix obligacions per a diferents agents públics i privats, que en molts casos és necessari concretar en forma de reglaments. Ara bé, no defineix el conjunt de la **política de patrimoni cultural**, que les diferents administracions públiques han de definir i impulsar², tal com emplaça la mateixa llei (article 4.1.) per poder fer-la efectiva d'acord als criteris i prioritats establert en funció de la situació present. Les polítiques públiques establiran les prioritats d'acció, tipologia d'actuacions i assignació de recursos públics per al seu assoliment (plans, programes i projectes), així com les fites i mecanismes d'avaluació i control per assolir-les.³

Cal també distingir la política en matèria de patrimoni cultural i altres polítiques afins o convergents, tant en matèria de cultura, com de turisme, d'ordenació del territori, de patrimoni natural, de formació, d'affers exteriors, etcètera, que per eficàcia dels objectius de la Llei i eficiència dels recursos públics, haurien de regir-se per la **coherència** de les polítiques.

Aquesta responsabilització de la protecció, conservació i difusió del patrimoni cultural, com no podria ser d'una altra manera (tal com també ho indica a la Llei 9/2003, article 4) no és responsabilitat exclusiva d'un departament del Govern, sinó que com a bé d'interès general, les diferents administracions, sector privat i ciutadania han de corresponsabilitzar-se'n. Particularment en el cas dels Comuns, que tot i que la Llei 9/2003 els assigna un paper de cooperació, per l'assoliment dels objectius poden també activar una política proactiva, i facilitar-ne l'apropiació ciutadana.

2 Per exemple, la Llei no parla del Registre d'elements del patrimoni cultural, tot i que és un tipus d'instrument bàsic en la gestió del patrimoni cultural.

3 L'avaluació de la política pública i de l'aplicació de la llei són complementàries però no equivalents. En sentit estricte, aquest informe recull dades de política pública, tot i que s'analitza des del punt de vista de l'aplicació de la llei.

MARC METODOLÒGIC

L'**objecte d'estudi** d'aquest informe són les actuacions portades a terme pel Govern en l'acompliment de la Llei. L'informe pretén recollir les actuacions de política pública en el camp del patrimoni cultural, prenent com a referència la Llei 9/2003, i fa una anàlisi general sobre la implementació de la Llei a partir de les competències, recursos i procediments del Departament de Patrimoni Cultural. L'informe exposa les actuacions portades a terme, però no fa valoració de les mateixes sobre la qualitat, la idoneïtat, l'eficàcia, etcètera de les mateixes, que seria objecte d'un estudi més ampli. Per tant, aquest informe no presenta més que una part de l'estat actual del patrimoni cultural d'Andorra, i per tant, no és concebut com una diagnosi especialitzada de la situació actual del patrimoni cultural. Seria necessari un estudi de major abast i especialització que el que presenta aquest informe⁴.

Aquest informe s'ha elaborat a partir d'una anàlisi externa portada a terme des d'una aproximació **metodològica** qualitativa. S'ha obtingut la informació a través de dues tècniques principals: a) entrevistes obertes realitzades a les persones responsables de les diferents àrees del Departament, i al seu director, i igualment, s'ha realitzat una entrevista a un expert extern (membre d'ICOMOS)⁵; b) anàlisi documental: memòries de les diferents Àrees per als diferents anys, informes previs del Consell Assessor, BOPA, informació accessible al lloc web <patrimonicultural.ad>⁶ i actes del Consell Assessor (2009-2010).

Cal advertir de certes **limitacions**, a tenir en compte a l'hora d'interpretar l'anàlisi que proposa aquest informe; d'una banda, la informació disponible a la qual s'ha accedit de l'any 2008 és molt limitada: es disposa d'una memòria genèrica del departament, en un grau de concreció insuficient per a una anàlisi completa i comparativa; i de l'altra, no hi han participat directament Comuns i agents privats, així com tampoc a altres tècnics (fora de les persones responsables), que permetin complementar i matisar la informació.

Ens trobem davant d'un àmbit de política pública complex: cal un coneixement especialitzat (professionals patrimonialistes), hi ha multiplicitat d'actors (amb els corresponents interessos i actuacions), i hi incideixen tant accions afirmatives de protecció

4 La llei defineix entre les responsabilitats del Consell Assessor "avaluar un cop a l'any l'aplicació de la llei i l'estat general del patrimoni, i fer públics els resultats".

5 Departament de Patrimoni Cultural: Olivier Codina (15/07/2010 i 21/01/2010), Cinta Pujal (26/10/2010), Berna Garrallà i tres membres de l'equip (26/10/2010), Isabel de la Parte (17/12/2010), Júlia Fernández (17/12/2010). ICOMOS: Enric Dilmé (17/12/2010).

6 Des de gener del 2011, el lloc web no ha estat accessible.

com l'omissió d'aquestes actuacions (per desconeixement o per incompliment), que no són evidenciades o registrades en la mateixa mesura⁷.

En aquest sentit, aquest estudi comprèn l'anàlisi d'aquelles accions realitzades (no omeses) pel Ministeri de Cultura - Departament de Patrimoni Cultural en les responsabilitats i les obligacions que la Llei determina, així com del Consell Assessor, però no comprèn les actuacions o les omissions d'altres actors responsables, tant públics (altres ministeris, altres administracions) com privats.

Per tots aquests factors, aquest informe té un abast limitat, es planteja des d'una aproximació sintètica i general des de la perceptiva general d'aplicació d'una política pública, i és complementari a altres informes especialitzats per àmbits d'aplicació d'aquesta Llei, en particular, i de política de patrimoni cultural en general.

⁷ Algunes informacions no són recollides a les memòries i altra documentació a la que s'ha accedit per aquest estudi (que no implica que la informació no existeixi).

ANTECEDENTS: APROXIMACIÓ A LA LLEI 9/2003 I PRIMERS ANYS DE D'APLICACIÓ

A) ESPERIT DE LA LLEI 9/2003

La Llei 9/2003 arribava després de dècades de creixement urbanístic no planificat, i en el procés de regular l'ordenació del territori, raó per la qual s'acumulava un endarreriment molt important en la protecció d'immobles, que havien patit una situació de forta pressió urbanística i el pes de les infraestructures vials. La legislació anterior era insuficient i calia articular l'obligació que la Constitució atorgava a l'Estat de "garantir la conservació, promoció i difusió del patrimoni històric, cultural i artístic d'Andorra". La situació urbanística i aquesta urgència de protecció es poden considerar el motiu pel qual la Llei se centra de forma especial en la definició dels mecanismes de protecció dels béns **immobles**.

L'esperit de la llei és fonamentalment proteccionista, de manera que s'asseguri la **perennitat** del bé i el manteniment de l'entorn⁸. Però no es restringeix al bé en si, sinó que la Llei proposa una visió **integral** del bé, reconeixent el valor que té el seu entorn, i que contribueix al sentit i la comprensió del mateix: article 1. (...) "*vetllar pel seu manteniment en un entorn adequat, ja sigui construït, ja sigui natural, i per l'adaptació respectuosa amb els seus valors fonamentals a les necessitats de la societat*". L'apropament al bé està relacionat amb el seu entorn, el seu context, etcètera que li donen el seu sentit. Des d'aquesta perspectiva, s'estableix un conjunt de mesures que protegeixen no només el bé concret sinó també el seu entorn, en els casos de béns que pels seus valors i singularitat mereixen la màxima protecció.

Fonamentalment l'objecte de la Llei és el d'establir dues **categories** de béns que mereixen les mesures de protecció (graus de protecció) que descriuen, els béns d'interès cultural i els béns inventariats, fet pel qual l'Inventari és l'eina principal a partir del qual articular la protecció patrimonial.

La llei andorrana segueix en línies generals el marc legislatiu dels països veïns. Una particularitat és la introducció de la categoria de paisatge cultural, fruit de la mateixa evolució en la disciplina, que ja havia permès inscriure la Vall del Madriu-Perafita-Claror en aquesta categoria a la Llista del Patrimoni mundial. Igualment, cal destacar que entre les mesures de promoció de la protecció i difusió del patrimoni cultural, la llei andorrana, pel seu marc impositiu, no permet mesures incentivadores fiscals.

⁸ L'article 4.6. és un exemple que recull aquest criteri: "*en cas d'interpretació de la Llei, preval sempre el principi de menor perjudici per al patrimoni cultural d'Andorra*"

Pel que fa als entorns de protecció, la Llei proposa un model de protecció “cas per cas”, adaptat a cada bé, i no un radi predefinit en determinats metres (tal com és previst als entorns cautelars), atès l’abast territorial i volum de béns patrimonials a gestionar.

Pel que fa als actors responsables, es podria considerar que la Llei proposa un model “estatalista” que dóna legitimitat i responsabilitat al Govern, en molts casos a través del Ministeri de Cultura (i en particular al ministre/a) per desenvolupar tota l’actuació, amb l’obligació d’informes d’un òrgan consultiu nomenat pel mateix Ministeri⁹. Reconeix altres actors que han de cooperar o que estan obligats a informar i preservar, especialment els Comuns a qui defineix obligacions i instruments operatius (sobretot relatius a l’ordenament urbanístic). Si bé es defensa un model de patrimoni cultural com a bé comú, la Llei no defineix mecanismes de coordinació i partenariat, que serien objecte de la política pública d’aplicació de la mateixa llei.

Finalment, cal tenir en compte que en l’elaboració de la Llei, no es va tenir en compte el volum i proporció dels deures encomanats i les possibilitats i recursos de l’Administració en aquell moment.

B) BREUS APUNTS DE L’APLICACIÓ DE LA LLEI 2003-2007

El primer informe d’avaluació de l’aplicació de la Llei 9/2003, de 2003 a 2004, oferia una visió general de l’estat del patrimoni cultural, sobretot en termes de descripció per a la comprensió de la matèria, i feia un conjunt de propostes a mode de reptes que hauria d’abordar la Llei de forma molt genèrica. El segon informe, de juny de 2005-2007 recollia descripcions de la Llei i anomenava les principals accions en aquesta matèria. El Consell Assessor del Patrimoni Cultural que l’havia d’avaluar va manifestar: *“El Consell Assessor reconeix la feina duta a terme pel personal adscrit al Departament de Patrimoni Cultural, feina que s’ha posat de manifest en l’elaboració del segon Informe d’Avaluació de l’aplicació de la Llei i l’estat general del patrimoni entre els anys 2005-2007 i, en la reunió ordinària del 22 de gener del 2010, es dóna per entès d’aquesta anàlisi i constata, a partir d’aquest document, la manca de directrius polítiques, de definició d’objectius coherents i de continuïtat en l’aplicació de polítiques patrimonials.”*

Es podria dir que aquest període, s’ha caracteritzat principalment per l’activació de l’elaboració dels entorns de protecció i per desenvolupar els ajuts previstos per la llei, a banda de la gestió patrimonial pròpia de l’activitat de l’administració.

⁹ No es constitueix com un organisme avaluador/supervisor extern.

Pel que fa als entorns de protecció, val a dir, que l'opció seleccionada va ser l'externalització de l'estudi tècnica per definir els entorns a empreses andorranes, sense experiència especialitzada en la matèria. Es va iniciar l'estudi i elaboració de la delimitació dels entorns de protecció de 21 dels 68 BIC (Béns d'Interès Cultural)¹⁰ que preveia l'annex de la Llei. Un d'aquests estudis va finalitzar amb la publicació del decret de delimitació de l'entorn de protecció, l'església de la Santa Creu (25/10/2006).

Aquest període conclou amb la publicació, a través d'un edicte amb mode de recomanacions ministerials, d'una *Guia metodològica per a la delimitació dels entorns de protecció dels béns immobles d'interès cultural*, el maig del 2009¹¹.

Destaca la declaració de dos BIC immobles: un monument, l'Hotel Rosaleda (2005) i el paisatge cultural de la Vall del Madriu-Perafita-Claror (2006), amb els seus corresponents entorns de protecció.

En aquest període s'ha integrat com a Bé Inventariat la construcció vernacular, fonamentalment de l'"*arquitectura del granit*": hotels, habitatge plurifamiliar, edificis industrials, edificis institucionals, escoles, ponts, fonts, hospitals i construccions de l'arquitectura noucentista i moviment modern.¹²

En la valoració d'aquest període, es posa èmfasi en el volum de feina i la manca d'experiència, coneixements especialitzats i recursos per portar a terme les obligacions de la Llei, en particular la delimitació dels entorns de protecció. En aquest sentit, si bé la disposició primera establí un període de 2 anys per delimitar els entorns de 68 BIC, després de 4 anys (fins a 2007), s'havia definit un únic entorn.

10 Dels 68 BIC definits per llei, 55 monuments, 12 zones arqueològiques, 1 conjunt arquitectònic.

11 Govern en funcions.

12 Veure la relació de monuments de l'arquitectura del granit en l'annex.

APLICACIÓ DE LA LLEI EN EL PERÍODE 2008-2010

A) CARACTERÍSTIQUES CONTEXTUALS.

L'aplicació d'una llei no està aïllada de la situació conjuntural, i en particular a les circumstàncies polítiques i econòmiques. En aquest sentit, cal tenir en compte d'una banda el canvi de signe polític el maig de 2009, que fa que el període que aquí s'analitza pugui identificar-se en dos equips de **Govern** diferents, amb les corresponents prioritats polítiques sobre la gestió del patrimoni cultural. A aquest fet cal afegir, però, que l'actual executiu no disposa de la majoria parlamentària suficient que li permeti desenvolupar la seva responsabilitat de govern en condicions d'estabilitat, i el fet més clar és el seu funcionament per **pressupost** fragmentat (dotzenes parts).

Un altre factor condicionant del context en el qual es desenvolupa el desplegament de la llei és el canvi de cicle econòmic, en el marc d'una **crisi** econòmica d'escala global amb un fort impacte en les finances públiques. Aquest fet ha implicat la contenció de la despesa pública, que s'ha traduït en una reducció dels recursos de funcionament (en particular, recursos humans de caràcter eventual o col·laborador) i d'inversió.

En l'anàlisi de l'aplicació de la Llei 9/2003 també cal tenir en compte altres factors contextuals que han condicionat el seu desenvolupament, bé per introducció de polítiques complementàries que afecten l'aplicació de la llei (és l'exemple del desenvolupament de la política de turisme cultural), bé pels avenços que ha comportat la mateixa llei (i el seu desplegament normatiu i recomanacions ministerials), i pel major coneixement des de l'experiència acumulada de l'aplicació de la mateixa llei.

B) ANÀLISI DE L'ARTICULAT

Aquest capítol es desenvolupa seguint l'articulat general de la llei i pretén presentar les actuacions d'aplicació dels anys 2008, 2009 i 2010, fent-ne una descripció i anàlisi valoratives. El tipus d'informació i grau de profunditat de cada apartat varia d'acord a les característiques del mateix i les dades disponibles.

L'articulat de la llei podria considerar que respon al marc per a l'anàlisi que es presenta a continuació:

1. Marc de la Llei (preàmbul)

- La Llei posa èmfasi en la **protecció/preservació** del patrimoni cultural andorrà principalment des d'un punt de vista de la història i identitat del poble andorrà, però també de la creativitat del país. També aquest ha de ser un criteri representat en la selecció del patrimoni cultural.
- D'acord a la Constitució i com queda recollit a la Llei, **l'Estat** és el garant d'aquesta preservació i difusió, fet que requereix mecanismes de cooperació amb la resta d'actors implicats, a qui la Llei també responsabilitza del patrimoni cultural.
- Els convenis internacionals ratificats ofereixen uns principis i uns compromisos d'obligat compliment, que cal incorporar en l'aplicació de la Llei. La ratificació de les Convencions porta implícita d'una banda la incorporació d'uns compromisos no sempre presents en la legislació nacional, tot i ser d'obligat compliment. Per exemple, en el cas de la Convenció UNESCO 2005, porta a la participació en el Fons¹³, i de l'altra una avaluació periòdica d'aquests compromisos, que pot sumar-se a l'avaluació de la implementació de la legislació nacional.

Marc normatiu internacional: Convencions	Any	Ratificació
Convenció cultural europea, Consell d'Europa.	1954	1995
Convenció sobre la protecció del patrimoni mundial, cultural i natural, UNESCO.	1972	1997
Convenció per a la salvaguarda del patrimoni arquitectònic d'Europa, Convenció de Granada.	1985	1999
Convenció europea per a la protecció del patrimoni arqueològic d'Europa, Convenció de la Valetta.	1992	1998
<i>Convenció sobre la protecció i la promoció de la diversitat de les expressions culturals, UNESCO*</i>	2005	2006

* Malgrat no ser un text específicament sobre patrimoni, la diversitat cultural es considera un valor a protegir i promoció en la diversitat d'expressions.

- La signatura de nous convenis porta a un reforç dels drets i deures, i a introduir noves perspectives.
- En relació a altres instruments normatius:
 - A l'any 2010 s'ha estudiat (informe tècnic) les implicacions –i necessitats– de la possible ratificació de la *Convenció sobre les mesures que han d'adoptar-se per prohibir i impedir la importació, l'exportació i la transferència de propietat il·lícites de béns culturals (1970)*, que representa la necessitat d'actualitzar i harmonitzar l'Ordinació de 1988

13 2010: Fons de la Diversitat Cultural (10.000€) - d'acord al compliment de l'article 18 de donació voluntària, de la Convenció de 2005- i Fons del Patrimoni Mundial (10.000€) –respon a l'obligació, article 15, de la Convenció del 1972.

- sobre exportacions (que amb la Llei 9/2003 ha quedat derogada), i el conseqüent lligam amb la normativa duanera.
- Els tràmits per a la ratificació de la Convenció per a la salvaguarda del patrimoni cultural immaterial, iniciat el 2003, són en aquests moments en mans del Ministeri d’Afers Exteriors, pendent de trametre a la UNESCO.
 - No s’ha avançat els tràmits iniciats el 2007 per signar la *Convenció–marc relatiu al valor del patrimoni cultural per a la societat* del Consell d’Europa (2005)¹⁴.
 - El Govern ha fet seus els principis del Conveni europeu del paisatge (Florència, 2000), però és pendent la tramitació al Consell general per a la seva ratificació.
- És pendent de signatura la Convenció per a la Protecció dels Béns Culturals en cas de conflicte Armat (La Haia, el 14 de maig del 1954), i els seus protocols (1954 i 1999).
 - Les cartes internacionals d’entitats multilaterals en matèria cultural ofereixen un conjunt de recomanacions per a la gestió del patrimoni cultural. Cal tenir en compte que Andorra està adherida: Centre Internacional d’Estudis per a la Conservació i la Restauració dels Béns Culturals (ICCROM) (1998), Consell Internacional de Museus (ICOM) (1986), ICOMOS, IFLA (1998) i ICA.
 - També es pot considerar que el marc tant normatiu com de recomanacions dels organismes internacionals aporten **criteris** contrastats per orientar la intervenció patrimonial. Per exemple, en el cas de les intervencions de conservació, la Carta de Venècia (1964), la Carta de Toledo-Carta de Washington-ICOMOS (1986/87), o la Carta del patrimoni Vernacular construït d’ICOMOS (1999)
 - El nou marc que implica aquesta llei (i la derogació de les ordinacions anteriors), fa necessària la formulació de nous instruments reglamentaris (en aquest document s’exposaran d’acord a la temàtica/tipologia de béns). El **desplegament reglamentari** actual de la Llei, tenint en compte la recent aprovació del darrer, (i que serà exposada per a cada tipus de patrimoni) és considerat per molts/es professionals suficient, a excepció general del patrimoni documental, i d’algun cas concret de béns mobles (en autorització d’exportacions).

¹⁴ *Convention-cadre du Conseil de l’Europe sur la valeur du patrimoine culturel pour la société*. Faro, 27 d’octubre del 2005.

2. Objecte - Integralitat i categories de protecció (article 1)

Observacions / comentaris

- La conservació és element central de l'objecte d'aquesta llei, que en cas dels béns immobles (i podria mantenir l'esperit també en el moble, tot i que no el defineix), és una conservació integrada, per tant, inscrita en un context que li aporta valor i sentit, que motiva la protecció també del seu entorn per mantenir els valors inherents al bé: entorns de protecció (art. 13), autoritzacions d'obra (art. 14) o l'estudi d'impacte (art. 17). La comprensió d'un bé permet conèixer-ne la història i significat, des d'una perspectiva d'**integralitat**. La comprensió del patrimoni ve marcada pel coneixement (també objecte d'aquesta llei).
- L'**estudi**, documentació i registre de béns culturals no integrants del patrimoni cultural (BIC i BI) no és una obligació definida a la Llei, i seria objecte de la política de patrimoni, però sí és un requisit necessari per a l'aplicació de la mateixa, ja que és un element imprescindible per avançar en la comprensió del patrimoni i integrar-ne nous elements. Gràcies a l'estudi i valorització, s'ha permès avançar, per exemple, en el reconeixement del patrimoni vernacular (ex. arquitectura de granit) o altres tipus de béns com ara els immaterials. La Unitat de Recerca Històrica té un paper important, però també altres investigadors/es i professionals, de diferents disciplines professionals (història, arquitectura, antropologia...).
- La Llei admet la necessitat d'**adaptació** de valors del patrimoni amb les necessitats de la societat (per exemple, d'infraestructures), i la de garantir el dret a la intimitat i la vida privada (per inscriure a l'Inventari). Per tant, es deixa obert el diàleg i el desenvolupament d'un model "cas per cas" (tot i que en cas d'interpretació, preval la preservació del patrimoni).
- La Llei defineix només dues categories de béns compresos al patrimoni cultural (delimita BIC i BI), però no fa esment d'altres formes de protecció com ara la dels béns d'interès comunal, o la protecció de béns de menor rang de protecció (que serien per exemple objecte de registre o de protecció preventiva). Aquest fet, dificulta la visió integral del patrimoni cultural del país així com també la corresponsabilització sobre el mateix.

3. Inventari general (article 1.4)

Observacions / comentaris

- L'inventari és l'instrument clau de la protecció del patrimoni cultural, atès que és condició per activar les mesures de protecció (excepte del patrimoni moble, d'acord amb l'article 3.4).
- L'Inventari general també és una eina de difusió (article 38.3), tenint en compte que la majoria de les seves dades són públiques. El coneixement i accés a aquest inventari és una eina de promoció del patrimoni.
- Entre els béns d'interès cultural inscrits a l'Inventari no són reconeguts els immaterials (art. 1.4) , tot i que cal tenir present que expressions culturals immaterials poden tenir un valor universal (i per exemple, esdevenir patrimoni de la humanitat).

Actuacions significatives del 2008, 2009 i 2010

- L'any 2008 es posa en marxa una base de dades d'Inventari per a béns mobles i col·leccions, i redacció de tesaurus i vocabularis sobre eines de camp. *Museum Plus*, és l'eina per gestionar l'Inventari. A 2010 s'actualitzarà i modernitzarà el formulari segons la versió adoptada al 1994.
- L'any 2009 es dissenya una base de dades *Acces* per a la digitalització de les fitxes de l'Inventari de béns immobles, i es completa l'actualització dels béns immobles el 2010 amb 124 fitxes (71 BIC i 53 BI).

Valoracions

- No existeix un "Inventari General" com a tal, sinó que s'han desenvolupat diferents bases de dades per als diferents tipus béns. Així, *Museum Plus* ha estat el programa informàtic amb el qual s'ha treballat la gestió de l'Inventari general, però en els darrers anys s'ha creat i treballat amb una base de dades *Acces* per a béns immobles (per agilitat del programa), mentre se segueix treballant amb el programa *Museum Plus* per als mobles. Per als béns arqueològics es disposa d'una altra base de dades (recollides en la Carta d'arqueologia), per als béns documentals, el catàleg del fons de l'Arxiu Nacional, pels béns bibliogràfics el catàleg del fons de la Biblioteca Nacional, pels béns etnogràfics l'Arxiu d'Etnografia.

- Les diferents bases de dades no només recullen/registres els BIC i BI, sinó també altres béns que no tenen aquestes categories de reconeixement i protecció.
- El lloc web del Departament, que posa a disposició les dades de l'“*Inventari general*” i que podria ser considerat un instrument per difondre la informació centralitzada de l'Inventari, no inclou els béns mobles d'interès cultural i inventariats.¹⁵
- La dispersió de bases de dades, no contribueix a la visió integral del patrimoni cultural. Tampoc afavoreix el recull i la visualització de la **transversalitat** de les actuacions o intervencions sobre el bé que s'hi puguin realitzar per garantir el seguiment de la protecció, restauració i promoció del bé i l'optimització i priorització dels recursos (ex. coordinació de les intervencions sobre un bé moble i sobre el bé immoble on s'allotja).
- Per això, caldria avançar cap a un únic registre, que permetés reforçar la **visió integral** dels béns. Cal trobar i consensuar una eina que permetés la inclusió de tots els elements del patrimoni (combinant exhaustivitat i especificitat, i agilitat de la gestió) a més, incorporant les dades particulars per a cada tipus de bé i la seva actualització permanent. Per a la conservació integrada, seria doncs necessari disposar d'una única base de dades que recollís els diferents tipus de béns, i que facilités també la traslació a una eina de consulta virtual.
- En aquest inventari general permetria incloure informació d'una diagnosi de l'estat de conservació de cadascun dels béns, de manera que es pogués avaluar i fer el seguiment de possibles danys que puguin aparèixer (la mesura ja ha estat valorada positivament per part del Departament, i és pendent d'implementació).
- Tot i no ser un requisit d'aquesta Llei, amb l'objectiu de tenir una visió global del patrimoni cultural d'Andorra, sigui quin sigui el grau de protecció, es proposa incorporar els **béns culturals comunals** a aquest inventari.

15 <www.patrimonicultural.ad>, en línia el desembre 2010.

4. Tutela del patrimoni cultural (art. 4)

Observacions / comentaris:

- La Llei estableix la corresponsabilització de tots els actors públics i privats en la protecció i promoció del patrimoni. El patrimoni és un bé de tothom, i tothom n'és responsable.
- Aquesta corresponsabilització arriba fins a l'escala individual. La Llei obliga a totes les persones que tinguin coneixement d'una situació de perill o destrucció, a comunicar-la a l'Administració, i té legitimitat per exigir el compliment d'aquesta Llei.
- Totes les administracions públiques han de treballar i vigilar la integritat del patrimoni, així com el seu coneixement i difusió.
- La Llei atorga al Govern una funció de lideratge per a l'articulació d'una **política** en matèria de patrimoni, que a més de les prioritats polítiques, inclogui les eines de cooperació amb els altres actors per tal de fer efectiva les seves responsabilitats.
- Cal posar de relleu que la Llei assigna al Govern la funció **inspectora** com a una competència en aquesta matèria.
- Els **Comuns** també són responsables de la integritat i difusió del patrimoni, i la Llei defineix que han de contribuir-hi des de la cooperació, la informació i l'establiment de mesures de protecció, en particular, a través del seus plans urbanístics. En el cas dels deures de conservació (art. 7), la Llei també identifica la possibilitat d'intervenció sobre els conjunts urbanístics.
- En cap cas l'Administració pública ha de posar en perill la protecció i conservació del patrimoni cultural, i d'alguna manera, se'n poden considerar exemples per la resta de la ciutadania. L'actuació de l'Administració pública afavorirà la legitimitat per actuar en l'interès de la protecció i promoció del patrimoni cultural. La coordinació entre PAC i Ordenament del territori és especialment important.
- Les entitats (més enllà de les museístiques) que contribueixen al coneixement i difusió del patrimoni cultural han de tenir el suport de les administracions, no només com a entitats culturals, en sentit ampli, sinó per la seva contribució específica en relació amb l'objecte d'aquesta Llei.
- Cal empoderar la població (a través de coneixement i facilitació d'eines) per a que siguin actors actius en la preservació del patrimoni, sobretot per fomentar la corresponsabilitat.
- Entre els actors, cal destacar els privats que tenen en la seva possessió béns integrants del Patrimoni. El joc d'interessos públics i privats és sens dubte un

repte clau per en la gestió del patrimoni cultural i la consecució dels objectius d'aquesta Llei.

Actuacions 2008, 2009 i 2010 / Estat de la qüestió¹⁶

- El fet que el patrimoni sigui una responsabilitat de tothom no és encara un missatge integrat per la població, col·lectius privats i administracions, que sovint veuen una amenaça per portar endavant projectes, fonamentalment de construcció. Es considera que encara cal fer **pedagogia** en aquest sentit.
- Hi ha però exemples de **pràctica col·laborativa** en aquests anys. Un exemple, és el treball de consens per als processos dels expedients de declaració de BIC i BI de diferents béns immobles en els darrers anys. Enguany s'ha volgut treballar de forma més coordinada amb particulars interessats.
- Es pot considerar que la **valorització** a través de campanyes de turisme cultural o promoció dels museus (també per a destinatari nacional), ha pogut contribuir a apropar aquest patrimoni, a banda de la consolidació d'equipaments culturals i les seves activitats de difusió.
- El projecte de **sensibilització** ciutadana encetat l'any 2007, ha estat aturat (atès que s'ha considerat que calia replantejar) i no ha reprès a dinamització de grups de ciutadans/es per treballar la recerca i recuperació de diferents elements del patrimoni cultural andorrà.
- La cooperació Govern-Comuns és clau per assolir l'objecte d'aquesta Llei, i alguns articles ho expliciten (ex. comunicació en la sol·licitud d'obres, article 14.4). Hi ha experiències de **col·laboració** positiva tant a escala tècnica (ex. suport dels arxivers/es i entre biblioteques públiques) com política (ex. delimitació d'alguns entorns i adaptació de POUS), però aquesta no acostuma a estar sistematitzada o reconeguda formalment. Aquest fet porta a una manca de sostenibilitat de la mateixa col·laboració. En alguns casos, la manca d'un marc legislatiu i els procediments que se'n puguin derivar dificulta la cooperació (és el cas de la gestió del patrimoni documental); en altres casos, manca una cultura de treball comuna i l'activació de protocols interinstitucionals (i intrainstitucionals) sistematitzats.
- La funció **inspecció** és realitzada *ad hoc*, davant la sospita de danys al patrimoni cultural (en alguns casos per comunicació de la mateixa ciutadania), però els recursos disponibles dificulten una acció més proactiva i la realització de campanyes¹⁷.

¹⁶ Atesa la naturalesa d'aquest article, no es presenta una relació d'actuacions exhaustiva, sinó la valoració de l'estat de la qüestió de caire interpretatiu, a partir dels apartats de l'article. Les propostes en aquest sentit es troben en el punt de "governança del patrimoni cultural" en el capítol de conclusions i propostes.

¹⁷ Es recullen poques experiències d'inspecció d'ofici (i són sobretot en l'àmbit arqueològic).

- Pel que fa l'actuació de les mateixes **Administracions públiques**, algunes actuacions en matèria d'infraestructura o construcció pública planificades i en procés d'execució poden posar en qüestionament els criteris de protecció dels béns culturals, i en particular dels seus entorns.
- En relació a la **política pública**, a la vista de l'informe d'avaluació de 2007, el Consell Assessor identifica una manca de directrius polítiques.
- Pel que fa al període 2009-2010, és publicada la llista d'objectius generals per als anys de mandat, fonamentalment d'aplicació/compliment de la Llei. Així mateix, com totes les unitats de l'Administració pública, cada unitat del Departament té la seva planificació anual (de la que se'n deriva el pressupost). Ara bé, pel compliment de les responsabilitats de la Llei, i per facilitar la cooperació per a la corresponsabilització sobre el patrimoni, és necessari definir i publicar una **política de patrimoni cultural** que inclogui objectius, instruments i espais de cooperació, de manera que permeti la visualització dels criteris d'actuació i neutralitzi una possible i aparent "arbitrarietat". En aquesta línia, el CA (Consell Assessor) està treballant amb la definició de criteris i delimitació dels béns i els deures associats prioritaris (un primer pas, per al conjunt d'una política pública de patrimoni cultural).
- Pel que fa a les **entitats** que contribueixen al patrimoni, val a dir que són molt concretes, i que han rebut suport, per exemple el 2008, APDA i ICOMOS Andorra. A banda de suport econòmic, les entitats també tenen un paper d'interlocució important i una responsabilitat de "pedagogia" social. En alguns casos puntuals han estat consultades sobre processos de millora endegats des del Departament.
- Atesa la responsabilitat i legitimitat individual per comunicar un perill a un bé, o exigir el compliment de la Llei, el coneixement de la Llei de Patrimoni hauria de ser més difós, i promocionat particularment per entitats.

5. Consell Assessor del Patrimoni Cultural (Art. 5)

Observacions / comentaris

- Per la Llei, el Consell Assessor (CA) té la funció d'orientar al Ministre/a, però no es reconegut com un organisme col·legial independent expert (la transparència de la seva actuació pot legitimar la seva actuació).
- La composició de dues vocalies del Ministeri de Cultura¹⁸ i entre dues i cinc vocals amb reconeguda competència tècnica en diferents àrees del patrimoni, afavoreix un treball de contrast i retroalimentació (de major o menor abast en funció de la proporció de personal intern i extern).
- Defineix unes obligacions (informes previs i avaluació), però no identifica els mecanismes, estructura o recursos per executar els mateixos.

Actuacions 2008-2010

El CA fins a maig de 2009¹⁹ estava compostat per: Juli Minoves Triquell (ministre d'Afers Exteriors, Cultura i Cooperació), Cristina Martí Torres (vocal nomenada del Ministeri d'Afers Exteriors, Cultura i Cooperació), Bernadeta Garrallà Coma (vocal del Ministeri d'Afers Exteriors, Cultura i Cooperació), Jordi Gallardo Fernández (vocal expert en patrimoni), Eudald Guillamet Anton (vocal expert en patrimoni), Joan Reguant Aleix (vocal expert en patrimoni), Benoït Melon (vocal expert en patrimoni), i Susanna Vela Palomares (secretària nomenada pel ministre d'Afers Exteriors, Cultura i Cooperació).

Tres persones de l'anterior Consell (de les 8) formen part també del CA. A partir de l'agost de 2009 (26/08/2009), formen part del CA: Susanna Vela Palomares (ministra d'Educació i Cultura), Clara Vives Lorenzo (vocal del ministeri d'Educació i Cultura), Olivier Codina Vialette (vocal del Ministeri d'Educació i Cultura), Maria Dolors Comas d'Argemir (vocal experta en patrimoni), Maria Martí Cañellas (vocal experta en patrimoni), Xavier Llovera Massana (vocal expert en patrimoni), Eudald Guillamet Anton (vocal expert en patrimoni), Joan Reguant Aleix (vocal expert en patrimoni) i Cinta Pujal Carabantes (secretària nomenada per la ministra d'Educació i Cultura).

Tal com s'exposa, es pretén que el CA faci una aportació crítica i propositiva. A continuació es presenta la tasca del CA en les reunions mantingudes en aquest període d'acord a les funcions que la Llei li atorga.

18 A partir d'ara Ministeri.

19 No es disposa de la informació relativa al seu treball.

Funcions assignades per la Llei	Punts abordats a les reunions del CA 08/2009-2010
Informe previ - iniciació procediment BIC	<ul style="list-style-type: none"> • Declaració de les festes populars com a BIC. • Prescripció de l'expedient d'incoació de l'acta de consagració de les Bons com a BIC. • Proposta per declarar Bé d'Interès Cultural els fons de les biblioteques Areny i Rossell.
Informe previ - acord de deixar sense efecte un BIC	/
Informe previ - inclusió bé immoble a l'Inventari	<ul style="list-style-type: none"> • Proposta d'inscripció de la casa Pal de la Cortinada.
Informe previ - ordre d'execució d'obres	/
Informe previ - ordre d'execució d'obres de danys	/
Informe previ - informe previ a l'aprovació dels instruments urbanístics previstos	<ul style="list-style-type: none"> • Informació sobre la modificació de l'entorn de protecció de la Farga Rossell i de Sispony (Sant Joan i Casa Rull). • Presentació de l'entorn de protecció de l'església de Santa Coloma. • Presentació de l'edicte de l'entorn de la Cortinada.
Informe previ - autortització d'exportacions	<ul style="list-style-type: none"> • Exportació temporal del material arqueològic de la roureda de la Margineda. • Informació relativa a les accions del Consell Assessor: agilització del procediment a seguir en l'exportació temporal de patrimoni per a restauració i/o estudi.
Informe previ - autorització d'intervencions arqueològiques	/
Informe previ - estudis impacte	/
Projectes en matèria de patrimoni cultural	<ul style="list-style-type: none"> • Presentació del programa en matèria de patrimoni cultural per a la nova legislatura. • Creació de l'Observatori de la memòria i la diversitat cultural. • Presentació i discussió de la proposta de reglament d'arqueologia. • Presentació de la Taula del Museu Nacional. • Presentació de la Taula de Cultura. • Proposta d'incorporació de documentació a la Biblioteca Digital Mundial. • Informació sobre el Pla de gestió del Madriu presentat pels comuns.
Iniciatives per millorar l'acompliment de la llei	<ul style="list-style-type: none"> • Presentació dels temes monogràfics que ha de tractar el Consell Assessor i proposta de prioritat. • Elaboració de la llista dels principals béns immobles que cal declarar a l'Inventari. • Llista dels béns d'interès Cultural i la seva possible evolució. • Per informació, decret d'aprovació del reglament de transferència de documents del Govern d'Andorra. • Elaboració dels criteris que motiven la declaració o protecció de nous béns. • Petició de la integració d'un membre del Patrimoni Cultural a la CTU.
Avaluació un cop a l'any	<ul style="list-style-type: none"> • Propostes per a l'avaluació de l'aplicació de la Llei i l'estat general del patrimoni. • Aprovació de l'informe de l'avaluació de l'aplicació de la Llei i l'estat general del patrimoni (2007).

Valoracions

- L'activitat del CA 2009-2010 ha contribuït en termes generals als propòsits que la Llei marca per aquest òrgan, tot i que la concreció de cadascun dels informes previs proposats no s'ha realitzat. La dinàmica general i volum d'activitat derivada d'aquestes tasques no correspon a la dinàmica consultiva del CA, de caire estratègic i d'orientació general especialista. En general, la supervisió tècnica de les propostes (ordres d'execució d'obres...) és realitzada a escala interna.
- El volum de feina realitzada el 2010 (per exemple en la inclusió a l'Inventari General, o l'aprovació d'entorns de protecció i les corresponents accions derivades), faria necessari una sistematització més marcada del traspàs d'informació i de les consultes a aquest òrgan.
- Un exemple clar d'aquesta divergència dinàmica-responsibilitats és la realització d'una avaluació anual: d'ençà l'aprovació de la Llei els informes d'avaluació han estat bianuals o trianuals.
- Es valora positivament la feina portada a terme en la definició de prioritats a l'hora d'identificar els béns culturals a protegir.

6. Bé d'Interès Cultural

La Llei defineix un conjunt de mesures de protecció per als béns BIC, que afecten especialment als béns immobles.

En l'annex s'adjunta una graella amb el recull dels BIC i les accions/mesures (declaració, intervencions de conservació, entorn de protecció...) més significatives realitzades en els tres darrers anys per a cadascun d'ells. Dels 68 BIC definits a la Llei, 20 d'ells no han tingut cap intervenció significativa en els tres darrers anys.

Actualment hi ha 76 BIC: 72 immobles i 4 mobles.

Declaració (art. 2 I 12)

- Són BIC aquells béns més destacats del patrimoni andorrà, és a dir, aquells que per un conjunt de criteris mereixin la màxima protecció per ser els més significatius com a testimonis de la història, la identitat i la creativitat del poble andorrà. Ara bé, la mateixa Llei atorga aquesta categoria a un conjunt de 68 béns sense que la seva inclusió com a BIC quedi justificada, i sense que l'estudi permeti el coneixement dels valors i criteris que justifiquen la delimitació del seu entorn de protecció.
- La Llei parla que la declaració ha de ser motivada, i fa preveure la necessitat de definir quins són els **criteris** per identificar els béns més rellevants, evitant una assignació arbitrària i l'assignació a un conjunt, sinó pel valor de la singularitat de cadascun. Malgrat que la Llei s'empara en criteris professionals ("declaració motivada"), per al bon desenvolupament de l'aplicació de la Llei cal definir i publicar **criteris**. Aquests criteris són bàsics per trencar l'arbitrarietat de l'actuació i per definir un pla de treball²⁰. En aquesta línia el CA ha treballat el 2010 els criteris i valors que han de guiar la valoració de monuments i la declaració dels BIC immobles. La seva publicació es consideraria positiva i ha de servir per marcar la prioritat en matèria de protecció (de béns immobles).
- D'acord a aquests criteris i valors, el CA ha definit una relació dels principals béns que inclouen 113 béns culturals, dels quals 29 no tenen ara cap protecció específica. Des d'aquest punt de vista, caldria declarar BIC: Ràdio Andorra, Cal Guitart, St. Esteve de Juberrí i Molleres, la Vall d'Incles i la Vall del Sorteny i pel conjunt arquitectònic de la plaça Guillemó.

²⁰ Per exemple, a través de l'Annex de la Llei es protegeix mitjançant la declaració de BIC tota l'arquitectura romànica del país, a excepció de les privades, tot i que poden compartir els mateixos valors i criteris.

- Posant com a criteri prioritari la salvaguarda del patrimoni, i en particular dels BIC, caldria evidenciar les raons per les quals no segueixen endavant amb les incoacions d'expedients. Aquest ha estat el cas de Cal Guitart i St. Esteve de Juberrí, de reconegut valor i que actualment no es troben en l'estat de conservació adient.
- Malgrat l'esperit de la Llei és de cooperació entre diferents actors, també és objecte prioritari la protecció del patrimoni cultural. Els criteris fermes, clars, publicables, trencarien la percepció d'**arbitrarietat** i flexibilitat.
- El procés de declaració que marca l'article 12 ha estat seguit per a la declaració dels BIC de la zona arqueològica de la Roureda de la Margineda (2008) i Casa Rull (2009), com a béns immobles.²¹ Per aquests processos no es té constància que s'hagi indemnitzat per projectes avançats en el seu entorn (tal com preveu la llei en els supòsits que defineix).
- Si bé la Llei posa èmfasi en els béns immobles, ara bé, en l'exercici d'aplicació de criteris i valors per identificar i per prioritzar la propis de la política de patrimoni caldria aplicar-se també als **béns mobles**.
- Amb la declaració de BIC pels béns immobles cal també delimitar l'entorn de protecció. Aquest és el cas de dels dos nous monuments declarats BIC en els darrers tres anys, De la mateixa manera, inclouen els criteris arquitectònics i urbanístics previstos definir per a cada BIC.

Deure de conservació (art. 7) i reparació de danys (art. 8)

- Les persones propietàries, titulars d'altres drets reals o posseïdors de **BIC** estan obligades a conservar-los. Ara bé, en la gran part dels monuments del país, i dels béns mobles que acullen, que són propietat de l'església catòlica, el deure de conservació està sotmès a l'**acord entre la Santa Seu** i el Govern d'Andorra (2005). El deure de conservació d'aquests béns representa un volum molt significatiu dels recursos del Departament.
- Per a la resta de BIC, de propietat pública, les obligacions recauen sobre el mateix Govern. És clarament el cas de l'Hotel Rosaleda després de l'expropiació. El 2010 s'acorda un crèdit extraordinari i s'adjudica un concurs públic per a la intervenció d'urgència.
- El Ministeri pot ordenar l'**obligació** a les mesures per aquest compliment, i si no ho fa, actuar de forma subsidiària en cas d'urgència (perill de destrucció, deteriorament greu o exportació del bé moble), a càrrec econòmic del propietari.

²¹ Es desconeix si la resolució ha significat la suspensió de llicències, i si hi ha hagut indemnització a tal efecte.

I l'incompliment dels deures podria portar a expropiació. No es té constància que aquesta mesura s'hagi portat a la pràctica.

- Les persones responsables de **danys causats** a BIC seran responsables de la reparació. No es té constància de l'aplicació d'aquesta mesura.

Ús dels BIC (art. 9)

- L'ús del BIC ha de ser compatible amb la conservació (identitat, integritat i autenticitat). Cal tenir present que pràcticament tots els equipaments museístics públics es troben en BIC, i es constaten nombroses actuacions de manteniment de les infraestructures (a banda d'intervencions pròpiament per a l'ús museístic).
- Pel que fa als béns mobles d'interès cultural, l'accés a aquest és limitat atenent a aquest criteri, i en part se n'han realitzat còpies dels originals consultables.²²

Dret de tempteix i retracte (art. 10)

- El Govern i subsidiàriament els Comuns poden exercir el dret sobre les transmissions oneroses de la propietat dels BIC. No es té constància que aquest instrument hagi estat portat a la pràctica en els tres darrers anys (i tampoc des de l'aprovació de la Llei).

Béns Immobles d'Interès Cultural

Classificació dels BIC immobles (art.11)

- Dels béns immobles classificats el monument és el més representatiu. 62 monuments, 12 zones arqueològiques, 2 conjunts arquitectònics i 1 paisatge natural. D'acord a la relació dels principals béns immobles del patrimoni cultural d'Andorra que ha elaborat el CA, en què cal sumar 30 BIC, la distribució seria: 85 són monuments i 7 conjunts arqueològics.
- La protecció com a **conjunt arquitectònic** sembla ser un instrument de difícil articulació (el de les Cabanes del Castellar s'ha definit a través de l'Annex de la Llei), possiblement pels instruments d'ordenació urbanística que se'n deriven (article 16.1 i 16.2), de major complexitat per característiques descrites i agents implicats. Es considera que hi ha nuclis de població que són susceptibles de rebre aquesta protecció, tot i que no s'ha activat aquesta mesura, tenint també en compte que alguns d'ells tenen un Pla especial del Comú. Seria el cas, tal i

²² En alguns casos es detecta la necessitat de regular la reproducció d'aquests béns mobles, no tant per un argument d'accessibilitat al bé sinó de posar en perill la singularitat i autenticitat del mateix.

com proposa el CA, del poble de Pal (St. Climent i Poble), les Bons (església i fortificacions), monuments i poble històric d'Ordino, Meritxell i el camí de Prats, l'església de St. Miquel i el centre de Prats, i església de St. Esteve i pl. Príncep Benlloch. També es podria considerar Llorts o el mateix Sispony, i el conjunt de Casa Rossell.

- Com a paisatge cultural, fins al moment, s'ha declarat un únic BIC: la Vall del Madriu-Pedrafita-Claror (2005). La Llei (article 16.3) marca un termini màxim de divuit mesos per definir un instrument de protecció, ús i gestió del paisatge cultural, però en aquest cas, cinc anys més tard de la declaració encara està pendent l'aprovació i implementació del pla de gestió (en l'actualitat els Comuns han lliurat la seva proposta).

Entorns de protecció (art. 13, Disposició adicional primera i disposició transitòria, disposició final primera)

- D'acord amb l'esperit de la Llei, els entorns de protecció són instruments de protecció dels BIC en tant que donen suport ambiental al bé i contribueixen al seu valor, perspectives, contemplació i estudi, de manera que una alteració d'aquest entorn també afectaria el propi bé. Per tant, amb l'entorn de protecció es defineixen les condicions de l'edificabilitat (no només volumetria, com és el cas dels POU), sinó també de materials, colors, tipologia de construcció, entre altres, que assegurin la conservació dels valors associats.
- Aquesta és una de les singularitats de la protecció del patrimoni andorrà, és a dir, d'un país que per abast territorial fa possible la gestió de les mesures de protecció per a un nombre limitat de béns, i descarta l'opció d'una mesura estàndard per a la protecció de centenars o milers de béns amb la màxima categoria de protecció.
- En tot cas, i com marca la disposició final primera, fins que aquest entorn no estigui definit de forma singular per a cada monument, preval de forma transitòria l'estàndard. Aquesta mesura cautelar fa que si bé es protegeix l'entorn, també calgui un estudi particular per a cadascuna de les peticions d'intervenció en l'entorn. En aquests casos, en no haver criteris establerts d'acord als seus valors, fàcilment es pugui caure en decisions confuses o arbitràries de les diferents parts interessades. Aquest és l'escenari amb què es treballa en els més de seixanta entorns cautelars actuals.
- De ben segur el legislador en protegir per Llei 68 de béns immobles, i establir la disposició final primera de 2 anys de termini per a la seva delimitació, no era conscient dels recursos necessaris per tal efecte, tenint en compte la valoració del cas per cas.

- Existeixen estudis previs per a la delimitació dels entorns de 20, del període 2003-2007, que no han prosperat.
- Dels 68 BIC establerts per la Llei, a data del 2007 (quatre anys més tard) s’havia decretat 1 entorn (Església de la Santa Creu, 2006) i 2 altres entorns de protecció de nous BIC declarats (Madriu, Hotel Rosaleda).
- El 3 de juny del 2009 es publica la “Guia de recomanacions sobre la metodologia relativa als entorns de protecció dels béns d’interès cultural” així com els documents constitutius dels projectes o les intervencions sobre els béns culturals immobles de l’Inventari general del patrimoni cultural i en els entorns de protecció. Aquesta guia és la que ha inspirat el treball posterior i la delimitació dels entorns del darrer anys i mig.
- Des de l’any 2008 s’ha delimitat l’entorn de protecció de la zona arqueològica de la Roureda de la Margineda (2008), el Pont Margineda (2009), i l’any 2010 ha estat el més prolífec: Església de Sant Joan de Sispony i la Casa Rull (nou BIC), la Farga Rossell –modificació–, Església de Santa Coloma (2010), St. Martí de la Cortinada i la mola i serradora de Cal Pal. S’ha incoat l’expedient (edicte de novembre de 2010), per l’entorn de protecció de la zona arqueològica del Roc d’Enclar.
- La pressió urbanística ha estat un dels factors i arguments que ha justificat la seqüència i prioritat de la delimitació dels entorns de protecció d’uns BIC immobles i no d’altres. També el fet de donar-se factors favorables per les diferents parts implicades en un entorn.
- La delimitació de l’entorn de protecció de la zona arqueològica de Roureda de la Margineda i el Pont de la Margineda han comportat la modificació del pla d’ordenament urbanístic d’Andorra la Vella (Decret del 4-3-2010), tal com preveu l’article 12.3.
- Per tant, actualment hi ha 11 entorns de protecció delimitats i és pendent d’elaboració i aprovació de la delimitació de 61 entorns (11/72), on encara preval el radi de 100 metres cautelars. Val a dir que en paral·lel a aquest avenç en l’estudi i delimitació dels entorns de protecció, en aquest període s’ha declarat un nou BIC i diversos BI.
- L’any 2010 s’ha treballat en l’elaboració d’un document de bases metodològiques per a l’elaboració d’entorns de protecció. Es considera la guia del 2009 ja era un primer esforç de concreció d’aquest procés i que en tot cas, l’aprofundiment pot passar per unificar la terminologia i delimitar les fases de treball.
- Des del CA i el Departament de Patrimoni cultural s’ha valorat les necessitats de recursos temporals per tal de portar endavant el deure associat a la definició dels entorns de protecció²³, d’acord amb les diferents fases que comporta el

23 Informe OC 10-01-2011

procediment tècnic i administratiu. Amb els recursos actuals s'estableix una base d'una mitjana de 35 setmanes per estudi (històric i arquitectònic) i edicte, i 13 setmanes per al·legacions i decret. Per tant, seria necessari una mitjana total de 47 setmanes des de l'elaboració del dossier fins a la publicació de l'edicte (període en què s'han comptabilitzat fins a quaranta cinc procediments). Tenint en compte que encara hi manca l'elaboració de més de seixanta entorns de protecció, i en base al ritme de treball del darrer any (quatre entorns per a sis BIC), caldria uns 18 anys per finalitzar els entorns de tots els BIC (i contemplant que es realitzessin consecutivament, caldrien 55 anys).

- El fet que l'entorn de protecció implica protegir no només el bé sinó tot el seu voltant (d'altra manera seria considerat un BI) no faria necessari delimitar nous BIC o BI en un mateix entorn. A Sispony s'ha optat per declarar BIC la Casa Rull, fent-ne un entorn vinculat amb el BIC St. Joan de Sispony. En un procés similar, però, la Mola i serradora de cal Pal, juntament amb l'església de St. Martí de la Cortinada, tenen un únic entorn de protecció (que a més ha portat a identificar i inventariar Cal Pal).
- En aquest sentit, segons el CA, 19 dels actuals monuments pendents d'entorn de protecció, podrien rebre aquesta protecció a partir de formar part d'un BIC existent o de la zona sensible de protecció d'un BIC.
- L'entorn és tan important en la declaració del BIC que li dona valor afegit; en el cas de BIC que han patit canvis importants en el seu entorn, es pot fer necessària una revalorització i convertir el BIC en BI. La Llei dona la possibilitat de deixar sense efecte un BIC. Aquesta mesura afavoria la "credibilitat" i reafirmaria la importància de conservar l'entorn (com a conseqüència, un BIC deixa de ser-ho). Caldria valorar si aquest és el cas de Casa de la Vall o el Pont de la Margineda, per exemple (malgrat ser dos símbols destacats del país)

Autoritzacions d'obra (article 14)

- Totes les autoritzacions d'obra a un monument, zona arqueològica i paleontològica, i els seus entorns respectius, han d'estar aprovades i supervisades pel Ministeri. No garantir que aquest fet hagi succeït en el conjunt dels 69 béns protegits, ni en els seus entorns (siguin cautelars o decretats). En aquest sentit, l'acció del Ministeri està supeditada en primer lloc, a la informació provinent d'altres administracions (sense protocol reglamentat), i de l'altra, a la disponibilitat de recursos (la supervisió de la totalitat de les intervencions per garantir l'acompliment dels criteris seria necessària la disposició de més efectius per al seguiment, però també per inspeccions d'ofici).

- En aquest sentit, el 2009 es va definir un sistema d'entrades i sortides de sol·licitud d'obra i informes d'autoritzacions amb l'adaptació de la base de dades i redacció del procediment.
- Les obres que són realitzades a béns a partir d'ajuts públics (entre elles BIC i BI) són unes de les que poden tenir major seguiment.
- Per als conjunts arquitectònics i paisatges culturals les autoritzacions pertoquen a les administracions competents segons el pla de gestió del mateix, amb informe previ del Ministeri. Aquests dos darrers casos no s'han executat fins a la data, per manca de delimitació d'aquests instruments de protecció.
- La informació dels informes de sol·licitud d'obra que es disposa indica que el 2009 es van realitzar 57 informes de sol·licituds d'obres (Ex. Casa Font de Sispony, St. Serni de Canillo, Mas d'en Soler, entre altres), i el 2010 es va avaluar l'impacte patrimonial d'obres que afecten a béns i entorns i informes d'obra, realitzant 70 informes, 3 certificacions d'afectació del patrimoni.
- L'autenticitat, la identitat i la integritat són criteris per a les intervencions, en el marc de principis científics i requisits tècnics. El 2010 s'ha treballat l'elaboració d'un document (obert a la consideració de diferents agents) per definir criteris a aplicar en les sol·licitud d'obres dels BIC o en els seus entorns de protecció. Una de les conclusions d'aquest treball és la dificultat d'establir uns criteris homogenis per a tots els béns, i alhora la necessària presa de referència de les Cartes internacionals en aquesta matèria: Carta de Venècia (1964), la Carta de Toledo-Carta de Washington-ICOMOS (1986/87) o la Carta del patrimoni Vernacular construït d'ICOMOS (1999).
- La Llei defineix que està prohibida la col·locació de publicitat, cables i altres elements, i en aquest cas, els comuns han definit la seva normativa en aquests darrers anys: la parròquia de La Massana (Ordinació del 21-3-2009 sobre publicitat exterior), que altres abans ja havien regulat.

Instruments d'ordenació urbanística (article 16)

- Es defineixen les característiques dels instruments d'ordenació urbanística per a conjunts arquitectònics i paisatges culturals. En el primer cas, les Cabanes del Castellar no disposa encara d'aquest instrument (sembla no prioritari per la ubicació on es troba, lluny de la pressió urbanística). Pel que fa al paisatge cultural, i per l'únic cas que s'ha declarat fins al moment, els comuns implicats han fet arribar la seva proposta, que encara ha de ser retornada amb la valoració pertinent. El termini està exhaurit, segons el que marca la Llei (s'inscriu el 2006 com a BIC, i en el termini de 18 mesos hauria d'estar enllestit el pla).

Estudis d'impacte (article 17)

- No es té constància d'estudis d'impacte en aquest període, tot i que sí s'han portat a terme projectes de grans infraestructures i altres especials, projectats amb anterioritat.
- Aquest és un dels punts clau en què el Govern posa en evidència la coherència de les seves polítiques.

Béns Mobles d'Interès Cultural

Els béns mobles d'interès cultural tenen una dedicació menor en l'articulat de la Llei i la seva protecció queda delimitada en algunes mesures específiques.

Classificació dels BIC mobles

- La Llei no classifica, com sí ho fa en els immobles, BIC mobles, i es dona per suposat que respon a la classificació dels béns inventariats (amb major categoria de protecció), de l'article 3.b.

Del béns mobles BIC (article 20), l'autorització d'exportacions (art. 19) i dipòsit cautelar.

- L'Annex de la Llei no establí cap bé moble i per tant, tots els BIC d'aquest tipus de bé són declarats amb posterioritat. En aquest moment són béns mobles d'interès cultural: l'Arxiu de les set claus (2004), l'Arxiu del Tribunal de Corts (2005) i les pintures romàniques de Sta. Coloma (2007). Pel període que ens ocupa, s'ha declarat el Fons Fèlix Peig (2009), i s'ha incoat l'expedient pels Fons de la Casa Rossell i de la Casa d'Areny Plandolit (2010). Per tant, es tracta fonamentalment de béns documentals, que es regeixen també pels règims específics (art. 28).
- No consta cap intervenció sobre les pintures romàniques de Sta. Coloma, com tampoc la possible exportació. Actualment s'està estudiant la possibilitat d'instal·lar-les en un equipament que caldria adaptar.
- Pel que fa als diferents fons, les intervencions de conservació i accés es defineixen en l'apartat corresponent als béns documentals d'aquest informe. No consta cap autorització d'exportació temporal.
- No cal dir la importància que té per a la comprensió general de l'obra, la relació amb el bé immoble associat, i les intervencions sobre aquest bé.

7. Bé Inventariat (Article 3)

La Llei estableix una segona categoria de protecció en què el bé es dissocia de l'entorn. En el cas dels béns immobles, això vol dir que el seu valor no està associat a un entorn, o si més no, que no en depèn per conservar l'autenticitat. Aquesta categoria contribueix sobretot a la protecció dels béns mobles i també permet reconèixer la rellevància dels béns immaterials (que no tenen altra categoria de protecció a escala nacional). Aquest fet però no significa que no s'intenti comprendre la integralitat dels béns, que és l'esperit general de la mateixa Llei.

Béns Immobles Inventariats (article 18)

- La protecció d'aquests béns passa per l'obligació de comunicar amb una antel·lació de tres mesos (abans de sol·licitar la llicència urbanística) qualsevol modificació del bé o de part del bé. En cas de denegar l'autorització d'obres, haurà de ser per incoació de l'expedient de BIC. Aquest cas no s'ha registrat en aquest període.
- En l'annex es presenta una graella amb els béns inventariats i algunes de les intervencions/procediments més rellevants dels darrers tres anys.

Inscripció a l'Inventari dels BI immobles (art. 3)

- Es realitza per resolució amb audiència prèvia a les persones i al Comú afectat. Aquest és el procediment que han seguit la declaració de BI immobles en el període 2008-2010:
 - 2008: Emissora Sud Ràdio del Pas de la Casa i Casa Ivo.
 - 2010: Colomer de Cotxa (Bons), Cal Pal (La Cortinada), Casa Blanca i les seves eres i colomer (Segudet), Cal Batlle (La Cortinada), Cal Ribot (Engordany).
- Els criteris que han motivat la inclusió són diversos (tot i que es reconeix el valor, el procediment pel qual s'activa la seva inscripció respon a diferents motius més o menys planificats). En el cas de l'Emissora Sud Ràdio ha estat motivada per un risc del bé. En el cas del BI inscrits al 2010, molts d'ells deriven de l'estudi d'un entorn de protecció.
- Per a la declaració, la Llei permet que sigui a iniciativa privada, com ha estat el cas de la Casa Ivo (2008). Cal tenir present però el criteri per tirar endavant la valoració, i l'acord amb les prioritats marcades, des d'una visió de conjunt, per a la política de patrimoni (no identificada en el moment que es va realitzar aquesta

- declaració).
- Cal tenir en compte que tres d'aquests BI podrien formar part dels entorns de protecció de BIC aprovats aquest mateix any (i per tant, ja podrien tenir la protecció per aquest sentit). La inscripció en l'Inventari podria considerar-se com a reconeixement del valor intrínsec d'aquests béns.
 - L'abordatge metodològic per als processos de declaració/inscripció del darrer any s'ha prioritzat que fos de forma dialogada amb les parts interessades.
 - El 2010 s'ha treballat per a la propera proposta d'inclusió de Cal Closa, Cal Cristo i Cal Llarg. Paral·lelament, el CA, en definir els valors i criteris per delimitar els béns del patrimoni cultural andorrà, ha considerat que caldria inventariar com a BI el Vilar de Canillo, el Pui d'Olivesa, el camí dels Homes de Ferro d'Ordino, i la Casa Cristo d'Encamp.
 - Val a dir que les mesures d'urgència per a la conservació de Ràdio Andorra es realitzen en el marc de la política patrimonial, perquè encara no està sotmesa a la protecció dels béns definits en aquesta Llei (al 2010 es proposat pel CA per incloure'l com a BI).

Béns Mobles Inventariats (article 21)

- És consideren béns mobles inventariats els béns integrants del patrimoni documental, bibliogràfic, arqueològic, paleontològic i etnològics amb determinada antiguitat, que a la vegada tenen un règim especial. Per tant, integren aquest tipus de bé un gran volum de béns, fet que repercuteix en la recollida de dades, tractament a l'Inventari, restauració i difusió d'aquests.
- S'observa a més una significativa diversitat en el tipus de bé que integra aquesta categoria, i si bé s'estableix un règim especial per a molts d'ells, els béns mobles d'interès artístic, els mobles etnològics (o col·leccions i exemplars rars) compten amb mesures de protecció més genèriques.
- Si l'antiguitat dels béns no és l'establerta per Llei, el Ministeri també pot procedir a la seva protecció com a bé inventariat, motivant la inclusió.
- Tot i no fer-ne constància explícita a l'adquisició d'aquests béns (excepte si surten de forma il·legal), al 2008 el Govern va adquirir diferents béns mobles que poden considerar-se béns mobles del patrimoni cultural andorrà com són: 2 taules gòtiques del Mestre de Canillo, 1 quadre del pintor Maurice Utrillo sobre St. Joan de Caselles. A més, la documentació del mateix any 2008 manifesta el tancament de la compra de les pintures murals de St. Esteve (2008).

Inscripció a l'Inventari (article 1 i 3)

- La Llei considera inventariats, sense el procediment administratiu corresponent, tots els **béns mobles** considerats definits en l'article 3 (seccions de la 1 a la 7). Aquesta mesura, que es pren atès el gran volum de béns que poden integrar aquesta categoria, deixa però invisibilitzat aquest tipus de bé. Només amb la seva publicació a l'Inventari General es tindria disposició d'aquesta informació.
- La mateixa naturalesa del bé fa que sigui molt difícil portar a terme el deure de comunicar la possessió d'un bé (art. 1.4 i 21.2) per a la inscripció per part dels privats. Es considera que els béns mobles inventariables en mans de privats són molt desconeguts. Serien necessàries campanyes específiques per la inventarització proactiva, que permeti el compliment de la Llei.
- Val a dir que la feina d'estudi i inventari d'aquestes obres ocupa una part important dels recursos humans del Departament.
- La inscripció dels béns immaterials a l'IG no necessita tramitació per audiència pública, però sí formalitzar la inscripció. Enguany, per primera vegada, s'ha procedit a la declaració de bé inventariat de 15 festes populars²⁴. Ara bé, atès el fort vincle amb els Comuns i la societat civil, aquesta declaració no pot ser independent, sobretot per les repercussions que la conservació i promoció d'aquest tipus de bé té per a aquests actors. Es desconeix si existeix un pla d'acció proactiu per aquesta conservació i difusió.

Autorització d'exportacions (art. 19)²⁵

- La protecció a través de les autoritzacions d'exportacions és equiparable als BIC i als BI. Implica un mecanisme de control i coordinació amb el cos de la Duana.
- El departament efectua autoritzacions d'exportacions per a béns: el 2009 s'ha realitzat una inspecció ocular i informe per a l'exportació temporal d'una obra de propietat d'una entitat financera. El 2010 s'han emès autoritzacions d'exportació de béns immobles de: 21 pintures i 3 obres d'art de particulars, entitat financera i galeria d'art. Aquestes obres però no tenen perquè formar part de l'Inventari General, però es realitzen d'acord amb la normativa duanera.
- La Llei obliga a l'Estat a dur a terme accions per recuperar béns del patrimoni cultural que hagin sortit del país de forma il·legal. En aquest període no consta cap acció en aquest sentit.

²⁴ Veure l'apartat de patrimoni etnològic.

²⁵ Aquest apartat no inclou béns documentals, bibliogràfics, arqueològics i paleontològics, que es recullen en la informació relativa al règim especial.

Conservació (art. 21)²⁶

- La conservació dels béns mobles inventariats que formen part del patrimoni religiós ocupa una part molt important de la tasca del Ministeri en aquest camp. En casos molt puntuals la restauració dels béns ha estat portada a terme per personal extern o assumida per propietaris privats.
- El ritme de l'avenç respon a les possibilitats i recursos tècnics, limitats. No s'identifiquen els criteris per procedir a la prioritització dels béns. Es constata l'actuació en casos d'urgència per a la conservació.
- La restauració dels béns mobles està fortament condicionada per l'estat dels béns immobles que l'acullen (ex. restauració del retaule de St. Esteve de Bixessarri i millores a l'edifici), i pels usos de l'espai (sensibilització i difusió, ex. Retaule Sispony).
- A l'Annex es recullen algunes de les actuacions de restauració de béns mobles inventariats més significatius, del 2008 al 2010.

Dipòsit cautelar (article 22)²⁷

- Es té constància del dipòsit cautelar dels béns mobles de Ràdio Andorra (tot i no ser reconegut encara com a bé integrant del Patrimoni cultural), com a acció de conservació proactiva.
- La manca d'infraestructures oportunes és un impediment per l'obligació del Ministeri d'ordenar el dipòsit provisional (tal com s'apuntarà en el capítol dedicat a arxius, biblioteques i museus).

²⁶ Aquest apartat no inclou béns documentals, bibliogràfics, arqueològics i paleontològics, que es recull en la informació relativa al règim especial.

²⁷ Aquest apartat no inclou béns documentals, bibliogràfics, arqueològics i paleontològics, que es recull en la informació relativa al règim especial.

8. Règims especials

Patrimoni arqueològic i paleontològic (règim especial)

Identificació (art. 23, Art. 11 i art. 3)

- Per les seves característiques els béns arqueològics i paleontològics tant poden ser béns immobles (zones arqueològiques i zones paleontològiques), com mobles (béns integrants del patrimoni arqueològic i paleontològic), i la seva protecció també està definida en l'articulat de règim general de la Llei.
- El **Reglament d'activitats arqueològiques i paleontològiques**, que es va començar a esbossar una vegada aprovada la Llei 9/2003, es publica el desembre del 2010 i ofereix un marc normatiu addicional necessari per definir les tipologies d'intervencions i procediments, que complementa i operativitza la conservació d'aquests béns.
- La Carta arqueològica és l'eina d'inventari de les troballes i de les zones potencials amb les corresponents característiques (EPA).

Zona arqueològica o paleontològica

Declaració de BIC (art. 2, 12)

- L'any 2009 s'ha declarat BIC la zona arqueològica del jaciment arqueològic de la Roureda de la Margineda, i en la mateixa declaració s'ha definit el seu entorn de protecció. El 2010 el Comú d'Andorra la Vella ha publicat la corresponent adaptació del pla d'urbanisme.
- De la més de seixantena de jaciments registrats, només dos tenen la categoria de BIC. La resta formen part de l'Inventari com a BI, d'acord el definit per a les zones arqueològiques o paleontològiques no responen a les obligacions que marca la Llei.

Entorns de protecció (art. 13)

- El 2010 s'ha delimitat l'entorn zona arqueològica del Roc d'Enclar. Entre els BIC en aquesta classificació, 10 tenen encara l'entorn de protecció cautelar.

Intervencions (art. 24) i inspeccions (art. 4.5)

- Entre les intervencions més destacades s'observa el seguiment d'obres que afecten al patrimoni arqueològic (més de 22 béns l'any 2010), les inspeccions d'ofici de jaciments inventariats (9 l'any 2010), revisió dels EPA de conjunts (4 l'any 2010), excavacions preventives i d'urgència (3 béns l'any 2010) o prospeccions

intensives (3 al 2010). Pels recursos disponibles i volum de feina, l'elaboració i tancament dels informes corresponents es realitzen amb demora, un període posterior al tancament de la intervenció.

- No es té constància d'indemnitzacions per ocupació temporal del terreny.

Suspensió d'obres (art. 25)

- No hi ha constància de suspensió d'obres. Les intervencions d'urgència es porten a terme de manera que eviti l'aturada de les obres.
- No hi ha constància del compliment del deure d'informar i aturar l'obra en cas de troballa.

Béns del patrimoni arqueològic o paleontològic

Inscripció com a BI (art. 3.4)

- Tots els béns del patrimoni arqueològic o paleontològic són considerats inventariats, encara que no s'hagi portat a terme el procediment d'inscripció.

Troballes (art. 26)

- Les troballes, d'interès públic, i a disposició del Ministeri, han de destinar-se a un museu o centre adequat. La manca d'equipaments és una limitació per a la seva presentació i accés.
- No es té constància de la compensació a propietaris dels terrenys on es localitzen les troballes d'ença l'aprovació de la Llei.
- La restauració de les troballes del jaciment arqueològic de la Roureda de la Margineda han comptat amb el finançament del programa d'ajuts del Ministeri.

Autorització d'exportacions (art. 19)

- Es realitzen exportacions de caràcter temporal de béns o mostres de béns arqueològics per al seu estudi (2010): restes de St. Serni de Canillo (UB) i del jaciment de Colomer i Escola Meritxell (UB i UAB). Atès l'objectiu d'aquest tipus d'exportació, el CA acorda no demanar informe previ però si el requisit de disposar d'una assegurança.

Patrimoni etnològic

Identificació (art. 27)

- Aquests béns no responen a una o altra tipologia (moble, immoble, immaterial) sinó que es defineixen segons la contribució a afavorir la identificació de la cultura

i identitat del poble andorrà, fent èmfasi en els elements que han desaparegut o transformat la seva funcionalitat. Cal però tenir present la diversitat de les expressions culturals d'un mateix poble, i la consideració que la cultura no és quelcom monolític i invariable (Convenció UNESCO, 2005). En aquesta línia s'emmarca la proposta d'Observatori de la Memòria i la Diversitat, presentat al CA al 2010.

- La consideració de bé etnològic contribuiria als criteris que justificarien la protecció d'un bé moble o immoble, d'acord amb procediments del règim general. Aquest fet hauria d'implicar que els béns mobles i immobles incorporin de forma **transversal** aquesta mirada. La Llei ja preveu la protecció dels béns mobles etnològics (article 3.1.b) 6a.) que incorporen béns mobles abans dels anys cinquanta.
- L'arxiu d'Etnografia recull la documentació etnogràfica de béns immaterials etnogràfics, i ha prioritzat la seva actuació en les festes populars i la memòria històrica de Ràdio Andorra. Es desconeixen els criteris de priorització del camp de l'estudi i l'interès per a la protecció i conservació d'aquells béns que podrien trobar-se en risc de desaparèixer o transformar-se (per exemple, la vida rural de muntanya) –etnografia d'urgència-.
- El més significatiu en aquest tipus de patrimoni és la consideració de Bé Inventariat (article 3.1.c) i inclusió a l'Inventari general (article 3.3 i 27.3) de 15 festes populars, com a expressions immaterials de la cultura, el juliol del 2010. Aquest fet implica la responsabilitat del Ministeri de fomentar-ne la conservació i donar suport a les entitats que les mantenen i difonen, i per tant, comportaria introduir-les a les possibles beneficiàries dels ajuts al foment del patrimoni cultural (art. 35).
- S'ha elaborat el projecte de creació de l'Observatori de la memòria i la diversitat, que ha estat presentat i avalat pel CA. Aquest Observatori vol ser una eina de recerca i difusió de la memòria històrica i la diversitat cultural i és previst el seu desplegament al 2011.

Patrimoni documental (art. 28) i arxius (art. 31)

Béns documentals

- La Llei estableix tres grans tipus de béns documentals: en primer lloc, els documents generats pels poders públics i les persones físiques en exercici de funcions públiques; en segon lloc, els béns d'una antiguitat determinada (30 anys per a totes les entitats i 100 anys per a la resta), i finalment aquells que són

objecte de cessió o donació expressa. A més, la Llei assigna a l'Arxiu nacional (ANA) les funcions de recollir, conservar i difondre aquest patrimoni documental.

- Per portar endavant la protecció, conservació i difusió de tot aquest volum i diversitat de béns queda palesa la necessitat d'instruments legals i reglamentaris complementaris a la primera aproximació que fa la Llei, que defineixin les condicions, criteris, procediments, agents, infraccions, etcètera amb què treballen l'Arxiu i la resta d'institucions implicades.

Regulació (art. 34)

- La Llei preveu regular les condicions que han de complir els arxius. La gestió del patrimoni documental ha estat reglamentada en els darrers anys:

Reglament sobre el sistema d'arxius del Govern	2004
Reglament dels arxius nacionals d'Andorra	2004
Reglament de l'organització i funcionament del sistema d'arxius i l'àrea d'arxius del Govern d'Andorra	2005
Reglament de transferències de documents del Govern d'Andorra	2010

- S'observa la necessitat de revisar el reglament de la Comissió d'avaluació, de 1998.
- Igualment s'han elaborat un conjunt d'eines per millorar la gestió dels béns documentals i la coordinació amb els diferents departaments del Govern (per exemple, el 2010 el Manual per a les transferències de documents a l'Arxiu intermedi i a l'Arxiu Nacional d'Andorra, el quadre de classificació o l'organització de l'arxiu intermedi).
- Ara bé, per la implicació de diferents administracions i de la relació entre elles, és insuficient el desplegament reglamentari dels béns documentals del Govern. Per aquest motiu està en procés d'elaboració la Llei d'Arxius.

Regim de protecció (art. 30)

- D'acord a l'establert al règim general, i seguint el procés establert en l'article 2, són **BIC**: l'Arxiu de les set claus (2004), l'Arxiu del Tribunal de Corts (2005) i el Fons Fèlix Peig (2009).
- La Llei preveu que si la conservació dels béns bibliogràfics és un "deure massa oneros", el poden cedir a dipòsit de l'Arxiu sense que això alteri la titularitat. En els darrers anys, han ingressat a l'Arxiu Nacional un volum important de fons de persones (professionals, fons familiars...). No es té constància si els ingressos de fons a l'Arxiu Nacional s'ha fet per cessió o donació.

- Tots els béns documentals, com a béns inventariats mobles, han de ser **conservats**. En l'annex es recullen les principals actuacions en ingrés de fons, tractament i restauració de diferents fons en aquest període de l'ANA²⁸. S'observa el rellevant volum de feina realitzada i es constata una manca de recursos per assumir totes les responsabilitats que la Llei assigna a la institució responsable, que fa que no es pugui garantir un òptim estat de conservació de tots els fons.

Arxius (art.31)

- L'Arxiu Nacional té la funció de recollir, conservar i difondre tant documents de l'administració de l'Estat i organismes que en depenen, com la documentació relacionada amb el país i la seva història, a més dels privats que el cedeixin. Pel que fa a altres tipus de béns documentals, l'Arxiu Nacional ha de donar suport i vetllar per la seva conservació. Per tant, ha de donar suport als arxius d'altres administracions, i particularment Comuns. En aquest sentit, pel que fa a la col·laboració amb altres arxius, l'ANA té entre les seves línies d'actuació els assessoraments i formacions en matèria de gestió documental (elaboració de catàlegs, conservació de fons...) tant a institucions públiques com privades.
- Les persones propietàries de béns documentals han de mantenir i gestionar el seu propi arxiu (a excepció de la cessió a una institució adequada). En qualsevol cas, per respondre a l'obligació que marca la mateixa Llei, estan obligades a informar-ne per a la seva identificació i inclusió a l'Inventari (art. 21.2). En aquest cas, com la resta de béns mobles, es desconeix l'aplicació d'aquesta mesura per a fons privats.
- Amb les responsabilitats que la Llei defineix per l'Arxiu Nacional, i la mateixa realitat de la feina feta fins avui, el volum de documentació fa insuficient l'espai disponible tant per allotjar els documents com per assegurar-ne l'òptim estat de conservació (ni en els locals de l'Arxiu Nacional, ni l'arxiu intermedi).
- L'any 2008 un nou equipament per a l'Arxiu Nacional va ser declarat projecte d'interès cultural, i es va fixar la ubicació i es va adjudicar l'estudi geològic i reprendre el disseny arquitectònic. A partir del 2009 el projecte com a tal s'atura tot i que segueix endavant el procés per trobar una nova ubicació. En la previsió de la construcció del nou equipament s'han avaluat les necessitats i característiques de l'espai.

28 Novament en aquest cas, els béns custodiats i conservats per l'ANA no representen el conjunt dels béns documentals que la Llei protegeix com a béns inventariats.

Patrimoni bibliogràfic (art. 29) i biblioteques (art. 32)

Béns bibliogràfics i patrimoni bibliogràfic

- La Llei estableix que el patrimoni el formen les biblioteques, hemeroteques i col·leccions bibliogràfiques i hemerogràfiques, sense matisar si són de caire públic o privat. En el cas dels privats, ens trobaríem davant la mateixa dificultat inherent als béns mobles per a la identificació i inventarització.
- Els béns bibliogràfics els conformen un conjunt de documents: de producció bibliogràfica andorrana (en els dos darrers anys s’han atorgat 1435 registres de Dipòsit legal, i 205 ISBN), exemplars de béns manuscrits de més de 100 anys o en suports de caducitat als 100 anys i béns conservats en biblioteques de titularitat pública²⁹.
- El Dipòsit legal no és un element descrit i regulat per la Llei de patrimoni cultural, però té una repercussió directa sobre la seva gestió i per tant, sobre l’activitat que actualment desenvolupa la Biblioteca Nacional d’Andorra (BNA). Durant el 2010 s’ha treballat l’esborrany de projecte de Llei de Dipòsit legal.

Regim de protecció (art. 30)

- D’acord amb l’establert al règim general, i seguint el procés establert en l’article 2, s’ha publicat la incoació de l’expedient de declaració de Béns d’interès cultural com el fons bibliogràfic de Casa Rossell i el fons bibliogràfic de Casa d’Areny Plandolit.
- Tots els béns bibliogràfics, com a béns inventariats mobles, han de ser conservats. Des de la BNA s’han portat a terme actuacions de desinfeccions i neteja i restauració d’alguns dels béns, a banda d’un treball de digitalització de documents malmesos del fons comunals i nacionals (en col·laboració amb l’Associació de Bibliotecaris, Arxivers i Documentalistes, ABAD).
- La Llei preveu que si la conservació dels béns bibliogràfics és un “deure massa oneros”, el poden cedir a dipòsit del BNA sense que això alteri la titularitat. No es té constància que aquesta mesura hagi estat portada a terme durant els darrers anys, però sí d’un important volum de donacions d’aquest tipus de bé per part d’entitats i privats.

Biblioteques (art. 32)

- La BNA desenvolupa les dues funcions que li assigna la Llei: recollir (han ingressat al fons de la BNA 2516 documents en els dos darrers anys), conservar (per

²⁹ Per béns conservats en biblioteques de titularitat pública s’interpreta que aquells que contribueixen a l’objecte d’aquesta llei (i no a fons aliens al patrimoni cultural andorrà).

exemple amb el projecte de digitalització), i difondre (xerrades, presentacions, publicacions...) de la producció andorrana i vetllar per la conservació del patrimoni bibliogràfic (actuacions de restauració i desinfecció). A finals de 2010 es disposava de 12.753 registres i de 17.980 exemplars, i 437 col·leccions de publicacions periòdiques.

- Atès que el patrimoni documental no és només custodiada per la BNA, fora interessant disposar d'un catàleg col·lectiu del patrimoni bibliogràfic.
- Una part de l'ingrés de fons està molt vinculat a la capacitat d'adquisició de nous exemplars, que aquest any ha estat possible gràcies a crèdits extraordinaris del Consell General (el pressupost fragmentat no permetia la inversió necessària).
- Val a dir que la capacitat per allotjar els béns bibliogràfics és limitada, pel que actualment alguns d'aquests fons es troben en l'Arxiu nacional. L'any 2008 es va projectar la creació (nova ubicació) d'una Biblioteca nacional, declarada projecte d'interès nacional, i es va fixar la ubicació d'aquesta infraestructura. A partir del 2009 el projecte ha quedat aturat/suspès, i enguany s'ha realitzat una anàlisi interna de les necessitats d'instal·lacions per definir un pla de millora. Aquestes propostes s'incorporen en un pla estratègic per a la BNA elaborat pel període 2011-2013.
- Pel que fa al suport del Ministeri a les biblioteques, en el marc de treball de Patrimoni cultural s'estableixen accions de cooperació. L'ABADA hi contribueix amb un projecte (amb el suport de la UNESCO) de digitalització del fons comunal i nacional.
- L'accés públic a fons privats no està recollit per l'article 32, si no és d'aquelles biblioteques privades que reben fons públics (no es dona aquest cas).
- Amb caràcter transitori, i tal com preveu la llei, s'ha denegat la consulta de béns en condicions de conservació no adients.

Regulació (art. 34)

- Per l'accés general a l'equipament i el fons, la BNA té un reglament d'ús.

Museus (art. 33)

- La Llei defineix el museu com l'entitat sense afany de lucre, al servei de la societat, que amb l'objectiu de l'estudi, l'educació i el gaudi reuneix, adquireix, conserva, investiga, documenta, exhibeix i difon dades materials de l'ésser humà i el seu entorn, i conjunts de béns culturals i naturals. Es podria dir que cap dels equipaments existents en l'actualitat s'acull de forma completa a aquesta definició, bé per l'interès de lucre, bé perquè el conjunt d'activitats assignades és més àmplia que la que desenvolupen. Els museus de titularitat pública, per exemple, no porten a terme una tasca d'investigació, documentació o conservació dels béns exposats, perquè són tasques assignades a altres unitats del Departament.
- Els museus desenvolupen una important actuació en la difusió del patrimoni cultural. Des dels Museus nacionals s'han organitzat activitats diverses per diferents tipus de públic que han representat el 2010 una afluència als museus de més de 71.400 persones (els equipaments més visitats han estat: Casa de la Vall, Museu Casa d'Areny-Plandolit i del Museu Nacional de l'Automòbil).
- El projecte de Museu Nacional treballat el 2008 –fonamentat sobre un projecte arquitectònic-, i declarat projecte d'interès nacional (concurs arquitectònic i ubicació de les infraestructures) ha estat aturat, responent a la decisió política de reordenar i planificar millor aquest tipus de projecte.
- Per contra, el 2010 s'ha reactivat la *Taula dels Museus* per revisar i definir objectius comuns, difusió conjunta, accions compartides i promoció exterior de tots els museus del país. La Taula ha definit un marc general i identificat els estudis sectorials que s'han de portar endavant (previstos pel 2011).
- Malgrat correspon al Ministeri determinar les institucions culturals amb aquesta categoria, no hi ha constància de procediments, criteris ni acords per a aquesta determinació.³⁰
- S'estableix que el Ministeri pot donar suport tècnic a museus. Per al desenvolupament museístic (més enllà de col·laboracions puntuals de caire cultural) no es té constància de cap acord amb aquesta finalitat, tot i que la Taula pot considerar-se una eina de diàleg en aquest sentit.
- L'actuació de difusió dels museus (molts d'ells ubicats en monuments) i dels monuments és portada a terme sota la responsabilitat de la mateixa àrea. S'observen accions de gestió monumental com pot ser el projecte d'il·luminació patrimonial encetat l'any 2009.
- El desplegament de les actuacions dels museus sovint s'entrelliga amb la política

³⁰ Aquest fet porta a que el mateix Ministeri desconegui iniciatives d'altres institucions o entitats, com és el cas Centre d'Interpretació de l'Aigua del Madriu que ha proposat el Comú d'Escaldes-Engordany.

de turisme cultural, amb objectius, estratègies i recursos no sempre coincidents amb la política patrimonial.

Regulació

- La Llei preveu un Reglament per museus, i la inspecció del seu compliment per part del Ministeri. Si bé en un primer moment es va planejar l'elaboració d'una Llei de museus, la proposta va ser desestimada.
- Possiblement a partir del Reglament estava previst desenvolupar amb més detall la funció que té assignada aquesta institució cultural. La Llei en aquest àmbit no aporta més elements per al seu desplegament o aplicació.
- Des del 2008, existeix el Reglament del museu nacional de l'automòbil. Altres museus públics no tenen aquest reglament.
- En relació al disseny i implementació d'una política pública en matèria de patrimoni cultural, a banda de la Taula dels Museus, com a instrument de diàleg, l'any 2010 s'ha treballat una diagnosi per tal d'elaborar un Pla director de Museus.
- Cal destacar que molts dels museus presenten deficiències en els edificis i requereixen de diverses i constants accions de manteniment.

9. Foment i difusió

Ajuts públics (art. 35)

Observacions/comentaris

- La Llei estableix un programa anual d'inversions per ajuts a la conservació del patrimoni cultural, en un percentatge definit (0,5%) de la inversió en obra pública.
- Un dels requisits és assegurar les garanties per evitar l'especulació. No es té constància del sistema de verificació del requisit (més que en el dret de tempteig i retracte dels BIC).
- Poden acollir-se si compleixen el deure de conservació. Ara bé, al no haver-se iniciat expedients per incompliment d'aquest deure, es posa en qüestió la capacitat de verificar aquest requisit.

Actuacions realitzades entre 2008 i 2010

- L'any 2009 s'ha fet una revisió i valoració dels expedients de subvencions dels darrers cinc anys per definir els criteris de les bases de la convocatòria del 2010, que s'han presentat per a tres tipus de béns.
- Entre els aspectes que es valoren a l'hora de determinar els ajuts el 2010: que estigui en relació amb un BIC, el seu entorn, o un BI; que sigui una intervenció pròpiament de conservació; que estiguin en una situació de perill.
- En l'annex s'adjunta la relació de béns, persones beneficiàries i quantia dels ajuts dels anys 2008, 2009 i 2010.
- En termes globals, s'observa que s'han concedit 22 ajuts a un total de 19 persones beneficiàries per a 17 béns i amb un import total de 429.455,97 euros.

Anys	Ajuts	Béns	Beneficiaris	Categoria		Tipus de bé		Quantitat total
				BIC*	BI	Bé immoble	Bé moble	
2008	3	3	3	0	1	3	0	66.920,31 €
2009	4	4	4	0	0	4	0	65.950,82 €
2010 - 2011	15	12	13	2	6	12	3	296.584,84 €

* No s'han identificat els béns que estan en l'entorn de protecció d'un BIC.

- No hi ha constància de pagaments amb béns culturals, ni d'adquisicions de l'estat a descomptar de l'import de la subvenció (dels anys 2004-2005).
- Tampoc hi ha constància que s'hagin fixat i seguit les garanties per evitar l'especulació dels béns que han rebut ajuts públics dels béns que han rebut ajuts

públics ens els darrers 7 anys.

Valoracions:

- La destinació per Llei d'una part proporcional del pressupost d'inversió d'obra pública a la conservació del patrimoni cultural és una mesura favorable per garantir la transferència estructural.
- La concessió d'ajuts públics és una actuació que mereix de la màxima transparència, amb requisits i criteris de baremació³¹ definits i publicats, i el seguiment per a la conformitat del seu ús, de manera que es vetlli per a l'eficient distribució dels fons públics. Un reglament de concessió d'ajuts (i la seva implementació acurada) podria contribuir en aquest sentit d'aquesta mesura.
- Cal tenir en compte que al país una part important de les transferències públiques a privats es caracteritza pel caràcter subsidiari. No és així en aquest àmbit. L'article 35.5. insta al Govern a estimular les iniciatives privades de revitalització, coneixement i conservació (que és un deure) del patrimoni cultural, atès ser bé comú. Fins a la data, el programa d'ajuts s'ha destinat a la conservació de béns sobre els quals hi ha un deure de conservació (BIC i BI) i altres que no. La revitalització i coneixement, també objecte d'aquests ajuts, no s'ha desenvolupat.
- Es valora positivament la diversificació de la tipologia de béns del patrimoni a conservar: enguany no només béns immobles sinó també han participat béns mobles i béns documentals³².
- Si els ajuts han de contribuir a portar endavant un deure que tenen els privats amb fons públic, amb l'objectiu de fomentar la conservació, els criteris de distribució han de ser delimitats en funció d'unes prioritats definides i valorades, per assolir l'objecte que li és propi, a més, del seguiment de criteris patrimonialistes, i les condicions i terminis que marca la Llei.
- Els ajuts de l'article 35 són previstos per la conservació del patrimoni cultural que, d'acord amb l'article 1, està integrat per béns classificats com BIC i BI. Dels ajuts atorgats fins al moment, 9 de 22 tenen aquestes categories, a banda dels béns que estan compresos en els entorns de protecció que també estan protegits per la Llei amb criteris d'intervenció específics. És particularment important aquesta distribució d'ajuts a privats quan la manca de recursos ha implicat la dificultat de realitzar intervencions de conservació (en alguns casos necessàries per les males condicions de conservació o per la rellevància dels béns) per part de l'Estat, qui és el titular o el responsable de la conservació de la major part del patrimoni cultural BIC, i un nombre important de BI.

31 Entre els criteris, l'article 37.2 proposa per a la concessió de l'ajut públic, l'accessibilitat del bé.

32 En les convocatòries dels anys anteriors, dels 28 béns un és bé moble i tres fons documentals (BI). 2 dels béns que van rebre ajut, en el següent període han estat inscrits a l'IG.

- El fet que jurídicament hagi estat possible finançar a la convocatòria 2010-2011 béns la titularitat dels quals és l'església (encara que el Govern en tinguin la tutela), obra una via d'ajuts al finançament de béns del patrimoni cultural andorrà i contribueix a fer efectiva la col·laboració entre les autoritats eclesiàstiques i el Ministeri, tal com apunta l'acord de l'Estat amb la Santa Seu.

Difusió

Projecció exterior (art. 6)

- El Govern ha de promoure la difusió exterior del patrimoni cultural del país. Aquesta difusió exterior es realitza a través de formes diverses, que van des de la promoció del turisme cultural, fins als intercanvis professionals, passant per la participació en organismes internacionals o les publicacions. Cada àrea del departament, recull aquesta informació, tot i que sovint no és visualitzada a nivell públic.
- La Llei estableix l'obligació de col·laborar amb altres estats i organitzacions internacionals de l'àmbit. Les actuacions bilaterals en aquest àmbit tenen sobretot un caire tècnic, tant amb administracions com institucions (per exemple, la BNA per intercanvis de materials). Es participa i representa l'estat en diferents organitzacions (tal com s'ha exposat anteriorment), en alguns casos des de l'Administració i altres des de comitès o comissions nacionals. S'avança en la ratificació de Convencions (tal com s'ha exposat anteriorment), i en la participació d'iniciatives de cooperació regional (com per exemple la Ruta de ferro dels Pirineus al 2008) o internacional (ex. Índex translatium de la UNESCO). Destaca la participació en el catàleg de la Biblioteca Digital Mundial, o la ja consolidada experiència fotogràfica internacional de monuments o les Jornades europees del patrimoni. Les activitats proliferen, tot i que no s'ha identificat les estratègies de cooperació.
- Existeixen acords de col·laboració amb institucions de recerca dels països veïns (UB, UAB, URV...), a través de convenis.
- La diplomàcia cultural en matèria de patrimoni i la cooperació cultural serien vies de treball a explorar en aquesta matèria, sobretot tenint en compte les potencialitats del país en relació amb un patrimoni cultural singular.

Accés (art. 37)

- Si bé l'accés als BIC i BI s'ha d'afavorir, la Llei marca com a limitació el mateix perjudici al bé i el dret a la intimitat i vida privada. En aquests casos caldria

- identificar i publicar per a cada bé del patrimoni cultural les possibilitats d'accés.
- Tant l'Arxiu Nacional com la Biblioteca Nacional tenen entre les seves línies de treball prioritàries l'accés als béns. S'ha detectat un lleuger descens del nombre d'usuaris en el darrer anys (no així en el nombre de visites al lloc web de l'ANA).
 - En l'accessibilitat dels béns mobles cal remarcar dues dificultats, inherents a la tipologia de bé: d'una banda que de part dels béns que podrien considerar-se béns inventariats (per antiguitat, per exemple), no se'n té coneixement o no estan inscrits, per estar en mans privades³³; i de l'altra, les dificultats d'accessibilitat de fons documentals d'algunes i institucions que són bé inventariat (art. 28.2.a) per la manca de transferència.
 - Afavorir l'accessibilitat dels béns que han rebut ajut públic (a través de mecanismes que assegurin el respecte a la intimitat i a la vida privada) permetria aprofundir en la "pedagogia" sobre el patrimoni com a bé comú.

Difusió del coneixement (art. 38)

- La Llei obliga a incloure el coneixement del patrimoni cultural d'Andorra en els currículums escolars. De fet, ja abans de la Llei el coneixement de molts BIC (per l'estudi del romànic a Andorra, principalment) era integrat en els currículums escolars, no només del sistema educatiu andorrà sinó també de la resta (en el marc dels acords del Ministeri). També aquesta és una oferta de la formació de persones adultes. Enguany, des del Ministeri d'Educació, en l'elaboració d'un document marc sobre els principis del model educatiu, s'ha fet èmfasi en els valors del patrimoni cultural i la seva integració.
- En relació al públic infantil i juvenil, els Museus nacionals organitzen una programació de visites escolars per realitzar tallers didàctics, que enguany s'està reformulant per a que siguin els museus que s'apropin als centres educatius (motivat per la manca de recursos econòmics per als desplaçaments dels escolars).
- Cal tenir en compte que l'educació no formal (entitats de lleure, entitats socials amb accions educatives...) i l'educació informal (família, televisió...) tenen un enorme potencial per contribuir a la sensibilització i educació d'infants i joves.
- El desplegament de l'article 38.2. té un gran volum i diversitat d'actuacions. En primer lloc per part dels equipaments culturals que tenen per objectiu la difusió i coneixement del patrimoni cultural del país, però també per l'activitat de producció i difusió científica dels professionals de l'àmbit i d'institucions. El camp d'activitat és molt gran, com també ho és el repte de sensibilitzar i informar a la població.

³³ Amb el què s'incompleix l'obligació dels posseïdors de béns integrants del patrimoni cultural, i fins i tot podrien considerar-se infraccions greus (art. 39.2.c).

- Els Museus, l'Arxiu Nacional i la Biblioteca Nacional, tal com s'ha exposat anteriorment, són les institucions claus que tenen en la difusió dels béns culturals una de les seves finalitats.
 - Els museus han programat un conjunt d'activitats per atreure visitants (ex. visites dramatitzades o activitats artístiques). Amb la delimitació dels entorns de protecció dels BIC que els acullen o que els acolliran, es dona la possibilitat que el museu informi també dels valors de l'entorn que contribueixen a la comprensió del bé (en particular, ara, la Casa Rull que permet apropar-se a l'església i el seu conjunt d'entorn). Per la tipologia de museus existents, i la diversitat de tipologies de béns (immobles i mobles, de diferents períodes històrics, i amb valors estètics diferents), no són però els únics equipaments culturals per difondre.
 - L'Arxiu Nacional i la Biblioteca desenvolupen també una important tasca. Destaca la campanya per difondre els béns audiovisuals o fons fotogràfics (ex. *"Identifica'm"*), i el lloc web de l'Arxiu (i les exposicions virtuals), així com la programació i publicacions periòdiques de la Biblioteca Nacional.
 - La celebració del Dia Internacional dels Arxius, Dia Internacional del Patrimoni Audiovisual, Dia internacional dels Museus, entre altres, contribueix a la difusió del patrimoni i projecció internacionals.
- Comitès nacionals d'organismes internacionals (UNESCO, ICOMOS, ICOM) i entitats de la societat civil tenen i poden tenir encara més un paper molt important per avançar en l'objectiu de difondre el coneixement, tal com també apunta la Llei (art. 4.1.).
- Pel que fa referència a la publicació d'investigació i estudis, és sobretot la unitat de recerca històrica una de les més proactives, però també fan aportacions en aquest àmbit la resta d'unitats del Departament. En el camp acadèmic, diferents professionals del Departament han participat en congressos i jornades especialitzades (tant al país com fora); també han organitzat i impartit formació.
- El procés de treball amb un fons, un bé, una troballa, etcètera hauria d'acabar amb la publicació dels resultats, de forma sistemàtica, ja que permet la visualització i valorització de la feina feta; en les actuals condicions i volums de treball no afavoreix aquesta acció de difusió.
- Igualment, la recerca sobre el patrimoni andorrà d'altres persones i institucions hauria de ser conegut, registrat i posat a l'abast (difondre el coneixement).
- El projecte de "reflexió i acció ciutadana sobre patrimoni cultural" iniciat al 2008 ha quedat aturat, malgrat la valoració positiva d'una primera fase de creació de grups de reflexió ciutadana a les diferents parròquies, i de creació de grups de

treball sobre les fonts. Es va considerar adient aturar-lo per manca d'operativitat i necessitat de reformulació. Cal tenir en compte que aquest tipus d'inciativa pot contribuir a fer partícip a la ciutadania de l'estudi i valorització del patrimoni cultural.

- Amb tot, de ben segur aquest és un àmbit de treball que en el que s'ha avançat i en el que queda recorregut. Establir i calendaritzar prioritats en aquest sentit, podria contribuir a l'avenç. A més, la sensibilització i "apropiació" del patrimoni com a bé comú hauria de ser objecte d'estudi o avaluació de manera que es pogués avaluar la progressió.
- El lloc web de Patrimoni cultural és una eina molt interessant en la difusió del patrimoni cultural, en particular per l'accés a les dades de l'Inventari General. Caldria incloure els béns mobles (o si més no, la informació sobre els diferents fons). Facilitar l'accés a la informació (més àgil, dinàmica i intuïtiva) és un repte permanent en aquest tipus d'eines.

10. Infraccions i sancions (art. 39, 40, 42 i 43)

- La Llei estableix un seguit de mesures per a la protecció del patrimoni cultural, de tipus proactiu, i d'altres de tipus reactiu. El Govern i el Ministeri tenen la capacitat inspectora i tenen les competències (art. 41.1 i 41.2) per tramitar els expedients sancionadors i la imposició de sancions que la Llei tipifica. Aquesta és una funció que no pot fer cap altre organisme/institució.
- D'ençà l'aprovació de la Llei no hi ha constància de cap sanció de cap tipus³⁴. El fet que el Govern, per manca de recursos, abast de les obligacions i fins i tot incoherència amb determinades polítiques, no tingui la capacitat de portar a la pràctica tots els seus deures, ha pogut ser el factor que expliqui el perquè no ha desenvolupat la seva funció inspectora i sancionadora en l'àmbit del patrimoni cultural. La complexitat de la política patrimonial (que ha d'equilibrar els interessos particulars i els generals) també podria explicar aquesta manca d'acció sancionadora.
- D'aquesta manera, l'aplicació de la Llei, amb els instruments que posa a disposició per assolir el seu objectiu, resta incompleta.
- Si bé la política de patrimoni cultural pot optar per un abordatge general més preventiu, mediador i dialogant, el fet de no actuar en casos de faltes lleus, i molt especialment en les greus o molt greus, pot contribuir a una manca de legitimitat i credibilitat. L'arbitratietat és un dels elements que més poden anar en contra de la protecció dels béns culturals, que és responsabilitat del Ministeri.

34 Només s'han obert alguns expedients en l'anterior mandat que no van acabar de resoldre's.

CONCLUSIONS I PROPOSTES

L'avaluació de l'aplicació de la Llei 9/2003 és tan o més complexa com la seva aplicació, atesa la diversitat d'actors implicats i l'omissió i acció de totes les mesures que es defineixen per a tots els béns descrits. Aquest informe és una primera aproximació; ara bé, per recollir l'obligació que marca la mateixa Llei, seria necessari un estudi de major abast on s'incloessin les actuacions d'altres institucions i entitats, i les omissions dels deures sobre el conjunt dels béns.

En general s'observa un avenç en l'aplicació de la Llei, en particular en la delimitació dels entorns de protecció dels BIC immobles (més delimitacions en l'últim any que en els set anys anteriors), el desplegament reglamentari (en el darrer anys dos reglaments), la millora de la gestió del patrimoni documental, la inclusió a l'Inventari General de nous BIC i BI, i de difusió (a través de llocs web, per exemple). Destaca també l'avenç d'alguns instruments de coordinació i diàleg social.

Per contra, es considera que calen millores significatives en relació amb la capacitat dels recursos i les infraestructures necessàries per poder satisfer els deures que la Llei marca; aquests recursos han de permetre portar endavant una acció més proactiva, en conservació i molt particularment en inspecció. Igualment, es fa necessària la concreció i publicació dels criteris que marquen la prioritat en la protecció dels béns i la gestió del patrimoni cultural, de manera que es guanyi en transparència, difusió, valorització, coordinació i coherència.

A continuació s'exposa a grans trets algunes de les conclusions i propostes agrupades segons escala estratègica, tàctica i operativa.

En relació amb la governança del patrimoni cultural:

Ni per la naturalesa dels béns que integren el patrimoni cultural, ni per per capacitat d'acció i recursos, el Ministeri (i en concret el Departament), pot ser (ni ha de ser assignat com a) l'únic responsable de portar endavant els deures de la Llei.

A més, es donen molts factors de pressió pels interessos associats al patrimoni cultural; encara manca molta conscienciació per identificar el patrimoni cultural com un bé comú, de responsabilitat col·lectiva.

Per donar resposta a l'objecte de la Llei, en la seva globalitat, és imprescindible comptar amb la participació i corresponsabilitat d'altres agents i actors; en primer lloc i de forma molt especial amb la coordinació interna (en especial amb el Ministeri d'Ordenament del territori) i amb amb la col·laboració dels Comuns, aliats clau. En aquesta línia, s'ha avançat en algunes actuacions: notablement en el patrimoni documental a nivell de coordinació interna, i en col·laboracions puntuals en diferents formes i intensitats.

També la ciutadania (privats, entitats, col·legis professionals...) té un rol important en l'"apropiació" com a bé comú i conservació. S'ha avançat en espais participats i en una perspectiva de treball dialogada, però resta per potenciar la participació de la societat civil associada i no associada.

El diàleg social és imprescindible per a la governança del patrimoni. Aquest fet fa no només compatible sinó també desitjable l'execució del rol que cada actor té. La Llei marca al Govern definir polítiques (en un estat inicial) i garantir que se compleixin els deures de la conservació del patrimoni cultural (pendent de desenvolupar la funció inspectora i sancionadora).

Propostes:

- Sistematitzar la **diagnosi**/avaluació de l'estat del patrimoni cultural, periòdicament, de manera que permeti identificar la situació dels béns i contribueixi a definir prioritats per a una política de patrimoni cultural més ajustada. Aquest diagnòstic ha de ser pública i compartida amb la resta d'actors.
- Elaborar i publicar un **Pla** del patrimoni cultural, com a eina de política pública que marqui les estratègies i visualitzi els espais i mecanismes de coordinació intrainstitucional (coherència de polítiques del Govern) i interinstitucional (prioritaris els Comuns), i amb la societat civil. L'elaboració d'aquest Pla, d'acord amb la diversitat d'actors implicats en la matèria, hauria de portar-se a terme a través d'un procés participat.
- Avançar en la **sensibilització** a través de processos participatius, campanyes proactives d'inscripció de béns, socialització del patrimoni, informació de la mateixa llei... Identificar grups prioritaris de sensibilització i grups aliats en aquesta tasca. La participació del Ministeri d'Educació en aquesta tasca és necessària.
- Desenvolupar espais de **diàleg social** i institucional. Aprofundir en iniciatives com ara la Taula de Cultura, la Taula de Museus, entre altres, com a eines d'intercanvi, informació, coordinació, etc.

En relació amb la gestió del patrimoni cultural:

Els principals **instruments** de gestió del patrimoni cultural, sobretot en tant declaració de BIC i BI, són identificats en el desenvolupament de l'activitat del Departament. Altres mecanismes i eines no són portades a terme o si més no s'identifiquen. La Llei té encara camí d'aplicació.

Malgrat estar publicats els principals objectius del Departament, i tenir constància d'un ordre de prioritats genèriques, la definició de **polítiques** de patrimoni cultural i la seva publicació és un aspecte per avançar. També ho és la identificació de diferents tipus de polítiques que s'interrelacionen en aquest àmbit, tant des de cultura, com des d'altres (turisme, educació...), molt en particular pel que fa a la gestió de monuments.

Es percep certa indefinició en l'aplicació de **critèris**, en molts casos per manca d'una base clara: per una aproximació del "cas per cas"; per la situació de cautelar en els entorns de protecció de la majoria de BIC; per manca de trajectòria de determinades actuacions; per la manca d'aplicació del règim sancionador... Aquests fets porten a certa confusió i percepció d'arbitrarietat (i dificultats per a la credibilitat vers l'Administrador).

Les mesures de definició de la protecció queden minimitzades en no fer-se'n el **seguiment**. És necessari desenvolupar i prioritzar una tasca de supervisió i inspecció per fer efectiu l'objectiu d'aquesta Llei.

Hi ha una clara manca de **recursos** per portar a la pràctica tots els deures que defineix la Llei, tant a nivell de dispositius com d'infraestructures. Els projectes d'interès nacional (2008) s'han aturat i per contra s'han activat altres fórmules de priorització, coordinació i avaluació de necessitats (per exemple, Pla director de Museus, Pla estratègic de la BNA, etc.). La conseqüència és que, malgrat la dedicació del personal tècnic, no es pot garantir la protecció de tots els béns del patrimoni cultural.

Amés, cal afegir que molts professionals no tenen una formació i experiència especialitzada patrimonialista (perfil generalista), especialment en el camp de l'arquitectura.

Malgrat els esforços que es destinen a la protecció i conservació dels béns, sovint la tasca de difusió de la mateixa no és sistemàtica per visualitzar i valorar el bé i la tasca de protecció.

Propostes:

- Definir i publicar la política de patrimoni cultural, sobretot per definir els criteris i prioritats per avançar en la protecció del patrimoni.
 - Aquesta política hauria d'incloure la identificació de la coherència de les polítiques públiques del Govern en la protecció i promoció del patrimoni cultural que impliqui garantir la protecció dels béns i esdevenir un referent per al conjunt de les institucions i la ciutadania.
 - Elaborar i publicar la planificació de les actuacions sobre el patrimoni cultural, d'acord amb criteris de prioritització.
- Calendaritzar les actuacions prioritàries detectades: nous equipaments, avenç en la delimitació de BIC, o la Llei d'arxius, entre altres.
- Dissenyar i implementar el sistema de supervisió i inspecció del patrimoni cultural (com disposen els altres àmbits de les polítiques públiques).
- Afavorir la transparència del CA (per reforçar el seu esperit de col·laboració crítica), la seva capacitat tècnica, i eventualment, afavorir la col·laboració amb institucions especialitzades independents.
- Afavorir l'especialització dels professionals, i eventualment, obrir una línia de formació inicial i de formació continuada. Desenvolupar l'àmbit professional patrimonialista (amb altres figures jurídiques, col·laboracions, formacions).
- Optimitzar els recursos en l'aplicació d'instruments establerts per la Llei, com ara reforçar els criteris de subvenció del 2010 (en particular el tipus de béns i beneficiaris).
- Afavorir la difusió de les accions de protecció i conservació dels béns. Comptar amb la col·laboració de la societat civil, i estimular la seva activitat. Definir una línia d'acció que inclogui tot el cicle des de l'estudi fins a la difusió.

En relació als béns integrants del patrimoni cultural:

La mateixa definició dels béns i mecanismes de protecció de la Llei (com és el cas dels entorns de protecció, encara que en situació cautelar) ja han contribuït a la visualització de la conservació i promoció del patrimoni cultural. La identificació dels béns guanya en rigor amb el procés d'identificació de valors i criteris associats als béns, tasca que s'està desenvolupant a través del CA. És d'especial vàlua la concreció de béns que mereixerien incorporar-se a l'Inventari General properament.

La inclusió com a BI de béns immaterials és un avenç significatiu. També ho seran els dos fons bibliogràfics (com a BIC). Així, s'avança de forma positiva en la diversificació de l'Inventari general.

L'Inventari és una eina important, i la seva accessibilitat a través del lloc web és valorada positivament. En aquest punt però, es detecta una manca d'eina per a la gestió conjunta d'aquest inventari, i per a una visió global del patrimoni i l'associació dels béns per a la comprensió integral.

La transversalitat dels béns és un dels punts a millorar, atès que per funcionament estructural i dinàmiques de treball s'acostuma a tenir una visió parcial en funció del bé.

BÉNS IMMOBLES: En els tres darrers anys, i particularment el darrer any, s'ha donat un impuls a la delimitació dels entorns de protecció. Encara resta però molta feina a fer en aquest sentit. Es valora positivament la definició de criteris i identificació de béns prioritaris, així com la procedimentació i estimació de temps necessari. Cal però avançar en la planificació/calendarització dels processos³⁵.

BÉNS MOBLES: Es considera que hi ha dos elements que dificulten la protecció dels béns mobles: les dificultats per visibilitzar aquest tipus de bé (per accessibilitat al mateix bé, per accessibilitat a la informació dels béns), i la necessitat de recursos per a la seva identificació, inventarització i restauració del gran volum de béns.

RÈGIMS ESPECIALS: La Llei apunta la singularitat d'alguns béns, i els incorpora en el règim de protecció, i fa necessari el desplegament reglamentari. De manera particular, en el cas dels béns documentals, els recursos i el marc legal són clarament insuficients per a totes les obligacions. Pel que fa a equipaments culturals, en tots els casos presenten algunes dificultats per capacitat o adequació, alhora que es troben en una fase de consolidació de la seva tasca. Pel que fa als béns immaterials, la seva singularitat requereix d'un abordatge particular en la protecció i promoció d'aquest tipus de patrimoni (és el cas de les *festes d'interès cultural*).

35 En aquest sentit es proposaria: publicar els criteris per ser considerat BIC i BI; revisar la categoria de BIC en alguns dels BIC actuals; planificar i publicar la recerca per a la consideració de nous BICs; estudiar passar de plans especials i conjunts arquitectònics; calendaritzar les delimitacions dels entorns de protecció; aprofitar els entorns de protecció existents o que es realitzin per no iniciar processos addicionals per protegir béns que ja estan protegits (optimitzar el recurs per altres).

Propostes:

- Els béns associats a Ràdio Andorra són una molt bona oportunitat per conservar i difondre de forma conjunta els diferents tipus de béns, d'acord amb l'esperit de la Llei, per a la visió **integral** dels béns en un conjunt que li dóna sentit. També pot ser un exemple a seguir en relació al cicle de la gestió del patrimoni cultural, des de la protecció (és pendent de declaració de BI), restauració (immoble, mobles, etnològics, documentals i bibliogràfics), i difusió.
- Identificar un índex de l'**estat** del patrimoni cultural andorrà, a partir de la situació de cadascun dels seus béns (actuacions i omissions) i mecanismes per avançar en nous elements de protecció.
- Avançar en l'**harmonització** d'un Inventari integral com a Inventari General (IG).
- Evidenciar en les noves inscripcions a l'IG la **diversitat** de la cultura i la identitat andorrana.

ANNEXOS

2. Actuacions del compliment de la Llei 9/2003 publicades al BOPA entre 2008 i 2010.

Organitzades segons tipologia de bé i altres actuacions.

BIC

HOTEL ROSALEDA

BOP22072	22/12/2010	Lleis	Llei 82/2010, del 18 de novembre, de crèdit extraordinari per finançar les despeses derivades de la resolució de la comissió d'Expropiació de l'Hotel Rosaleda.
BOP22062	27/10/2010	Govern	Edicte del 20-10-2010 pel qual es convoca un concurs públic d'urgència per adjudicar les obres de consolidació de l'edifici de l'Hotel Rosaleda.
BOP22040	21/07/2010	Govern	Edicte del 14-07-2010 pel qual es convoca un concurs públic per adjudicar la redacció i direcció de les obres del projecte per a la consolidació de l'edifici de l'Hotel Rosaleda.
BOP22037	30/06/2010	Lleis	Llei 27/2010, del 3 de juny, de crèdit extraordinari per fer front a les despeses derivades de la intervenció d'urgència a l'Hotel Rosaleda, declarat bé d'interès cultural en la categoria de monument.
BOP22029	19/05/2010	Altres edictes i anuncis oficials	Edicte del 07-05-2010 pel qual es notifica la Resolució de la comissió d'expropiació de l'hotel Rosaleda de mateixa data en la que es taxen els drets objecte d'aquesta expropiació.
BOP20094	24/12/2008	Sentències del Tribunal Constitucional	Sentència del Tribunal Constitucional del 3-12-2008 relativa al recurs d'empara 2008-16-RE.

FARGA ROSSELL

BOP22063	03/11/2010	Govern	Edicte del 29-10-2010 pel qual es convoca un concurs públic per adjudicar la reforma de la il·luminació exterior de la Farga Rossell.
BOP22060	20/10/2010	Lleis	Llei 63/2010, del 22 de setembre, de crèdit extraordinari per fer front a la il·luminació exterior de la Farga Rossell, la renovació de la calefacció i la compra d'audioguies per al museu casa Rull de Sispony, l'adquisició dels SAI per als locals de Patrimoni Cultural, per al museu de la Farga Rossell i per al Centre d'Interpretació Andorra Romànica, i l'adquisició de llibres per al fons de la Biblioteca Nacional.

BOP22008	10/02/2010	Govern	Decret del 2-02-2010 de modificació del Decret pel qual s'estableix l'entorn de protecció de la Farga Rossell, parròquia de la Massana.
BOP22005	27/01/2010	Govern	Decret del 20 de gener del 2010 pel qual s'estableix l'entorn de protecció de la Farga Rossell, parròquia de la Massana.
BOP21037	27/05/2009	Govern (en funcions)	Decret del 20-5-2009 pel qual s'estableix l'entorn de protecció de la Farga Rossell, parròquia de la Massana.
BOP21025	01/04/2009	Govern	Edicte del 25-3-2009 pel qual s'ha d'establir l'entorn de protecció de la farga Rossell.

ZONA ARQUEOLÒGICA D'ENCLAR

BOP22064	10/11/2010	Govern	Edicte del 3 de novembre del 2010 pel qual es publica l'entorn de protecció de la zona arqueològica del Roc d'Enclar així com els criteris arquitectònics i urbanístics sobre el bé i el seu entorn.
----------	------------	--------	--

CASA ROSSELL

BOP20078	29/10/2008	Govern	Correcció d'errata del 22-10-2008 per la qual s'esmena l'error constatat en la convocatòria d'un concurs d'idees internacional per seleccionar i premiar propostes d'ús del conjunt del patrimoni de la Casa Rossell d'Ordino, declarat bé d'interès cultural en la categoria de monument.
BOP20073	15/10/2008	Govern	Edicte del 8-10-2008 pel qual es convoca un concurs d'idees internacional per seleccionar i premiar les propostes d'ús del conjunt del patrimoni de la Casa Rossell d'Ordino, declarat bé d'interès cultural en la categoria de monument.

FONS PEIG

BOP21008	04/02/2009	Govern	Decret del 28-1-2009 de declaració del fons Fèlix Peig Ballart com a bé moble d'interès cultural.
BOP20094	24/12/2008	Govern	Edicte del 24-12-08 pel qual es fa pública la incoació de l'expedient de declaració del fons Fèlix Peig Ballart com a bé moble d'interès cultural.

FONS NOTARIAL TRIBUNAL DE CORTS

BOP22065	17/11/2010	Govern	Edicte del 10-11-2010 pel qual es fa públic l'adjudicació dels treballs de restauració i conservació de part de la documentació del fons notarial del Tribunal de Corts conservada a l'Arxiu Nacional d'Andorra.
BOP22049	09/09/2010	Govern	Edicte de l'1-09-2010 pel qual es fa públic la licitació dels serveis d'un taller de restauració i conservació de documents per a la restauració de part de la documentació del fons notarial del Tribunal de Corts conservada a l'Arxiu Nacional d'Andorra.
BOP22042	28/07/2010	Lleis	Llei 41/2010, del 30 de juny, de crèdit extraordinari per fer front a la restauració del fons del Tribunal de Corts.

CASA ARENY PLANDOLIT

BOP22032	09/06/2010	Govern	Edicte del 2-06-2010 pel qual es convoca un concurs per als serveis de manteniment dels jardins i espais verds dels monuments següents: santuari de Meritxell, Farga Rossell, Casa Rull i casa d'Areny Plandolit.
----------	------------	--------	---

SANT MARTÍ DE PAL, SERRADORA I MOLA

BOP22035	23/06/2010	Govern	Edicte del 16 de juny del 2010 pel qual es publica l'entorn de protecció de l'església de Sant Martí i de la mola i serradora de cal Pal de la Cortinada així com els criteris arquitectònics i urbanístics sobre els monuments i el seu entorn.
----------	------------	--------	--

SANT ROMÀ DE LES BONS

BOP22028	12/05/2010	Govern	Edicte del 5 de maig del 2010 pel qual es fa pública la resolució d'arxivar l'expedient per incloure a l'inventari general del patrimoni cultural d'Andorra l'acta de consagració de Sant Romà de les Bons.
----------	------------	--------	---

CASA RULL

BOP22063	03/11/2010	Govern	Edicte del 29-10-2010 pel qual es convoca un concurs públic per adjudicar el subministrament i instal·lació d'aparells de calefacció per la Casa Rull de Sispony.
----------	------------	--------	---

BOP22062	27/10/2010	Govern	Edicte del 20-10-2010 pel qual es convoca un concurs públic per al subministrament de 50 audioguies per al museu de la Casa Rull de Sispony.
BOP22060	20/10/2010	Lleis	Llei 63/2010, del 22 de setembre, de crèdit extraordinari per fer front a la il·luminació exterior de la Farga Rossell, la renovació de la calefacció i la compra d'audioguies per al museu casa Rull de Sispony, l'adquisició dels SAI per als locals de Patrimoni Cultural, per al museu de la Farga Rossell i per al Centre d'Interpretació Andorra Romànica, i l'adquisició de llibres per al fons de la Biblioteca Nacional.
BOP22042	28/07/2010	Govern	Decret del 21-07-2010 pel qual es delimita l'entorn de protecció de la Casa Rull i de l'església de Sant Joan de Sispony, així com els criteris arquitectònics i urbanístics sobre els monuments i el seu entorn.
BOP22032	09/06/2010	Govern	Edicte del 2-06-2010 pel qual es convoca un concurs per als serveis de manteniment dels jardins i espais verds dels monuments següents: santuari de Meritxell, Farga Rossell, Casa Rull i casa d'Areny Plandolit.
BOP22008	10/02/2010	Govern	Edicte del 27 de gener del 2010 pel qual es publica l'entorn de protecció de la Casa Rull i de l'església de Sant Joan de Sispony, així com els criteris arquitectònics i urbanístics sobre els monuments i el seu entorn.
BOP21028	15/04/2009	Govern	Decret del 8-4-2009 de declaració de bé d'interès cultural en la classificació de monument de la Casa Rull de Sispony.
BOP21037	27/05/2009	Govern (en funcions)	Edicte del 20-5-2009 pel qual es publica l'entorn de protecció de la Casa Rull i de l'església de Sant Joan de Sispony així com els criteris arquitectònics i urbanístics sobre els monuments i el seu entorn.
BOP20067	17/09/2008	Govern	Edicte del 5-9-2008 pel qual es fa pública la incoació de l'expedient de declaració de bé d'interès cultural de la casa Rull de Sispony i de delimitació de l'entorn de protecció de la casa i de l'església de Sant Joan de Sispony.

St. JOAN DE SISPONY

BOP22042	28/07/2010	Govern	Decret del 21-07-2010 pel qual es delimita l'entorn de protecció de la Casa Rull i de l'església de Sant Joan de Sispony, així com els criteris arquitectònics i urbanístics sobre els monuments i el seu entorn.
----------	------------	--------	---

BOP22008	10/02/2010	Govern	Edicte del 27 de gener del 2010 pel qual es publica l'entorn de protecció de la Casa Rull i de l'església de Sant Joan de Sispony, així com els criteris arquitectònics i urbanístics sobre els monuments i el seu entorn.
BOP21028	15/04/2009	Govern	Decret del 8-4-2009 de declaració de bé d'interès cultural en la classificació de monument de la Casa Rull de Sispony.
BOP21037	27/05/2009	Govern (en funcions)	Edicte del 20-5-2009 pel qual es publica l'entorn de protecció de la Casa Rull i de l'església de Sant Joan de Sispony.
BOP20067	17/09/2008	Govern	Edicte del 5-9-2008 pel qual es fa pública la incoació de l'expedient de declaració de bé d'interès cultural de la casa Rull de Sispony i de delimitació de l'entorn de protecció de la casa i de l'església de Sant Joan de Sispony.

SANTA COLOMA

BOP22072	22/12/2010	Govern	Decret del 15 de desembre del 2010 pel qual es delimita l'entorn de protecció de l'església de Santa Coloma i els criteris arquitectònics i urbanístics sobre el monument i el seu entorn.
BOP22021	14/04/2010	Govern	Edicte del 31 de març del 2010 pel qual es publica l'entorn de protecció de l'església de Santa Coloma així com els criteris arquitectònics i urbanístics sobre el monument i el seu entorn.

PONT LA MARGINEDA

BOP22061	20/10/2010	Parròquia d'Andorra la Vella	Decret del 7-10-2010 pel qual s'aprova definitivament l'adaptació del Pla d'Ordenació i Urbanisme Parroquial d'Andorra la Vella als entorns de protecció del Pont de la Margineda i del jaciment arqueològic de la Roureda de la Margineda.
BOP22061	20/10/2010	Parròquia d'Andorra la Vella	Decret del 7-10-2010 pel qual s'aprova definitivament l'adaptació del Pla d'Ordenació i Urbanisme Parroquial d'Andorra la Vella als entorns de protecció del Pont de la Margineda i del jaciment arqueològic de la Roureda de la Margineda.
BOP21001	07/01/2009	Govern	Decret del 24-12-2008 pel qual s'estableix l'entorn de protecció del pont de la Margineda, parròquia d'Andorra la Vella.
BOP20064	03/09/2008	Govern	Edicte del 27-8-2008 pel qual es convoca un concurs relatiu al projecte de restauració del pont romànic de la Margineda, fase 1.
BOP20034	16/04/2008	Govern	Edicte del 9-4-2008 pel qual s'ha d'establir l'entorn de protecció del pont de la Margineda.

JACIMENT ARQUEOLÒGIC ROUREDA MARGINEDA

BOP22061	20/10/2010	Parròquia d'Andorra la Vella	Decret del 7-10-2010 pel qual s'aprova definitivament l'adaptació del Pla d'Ordenació i Urbanisme Parroquial d'Andorra la Vella als entorns de protecció del Pont de la Margineda i del jaciment arqueològic de la Roureda de la Margineda.
BOP21014	25/02/2009	Govern	Decret del 18-2-2009 de declaració de bé d'interès cultural en la classificació de zona arqueològica del jaciment arqueològic de la roureda de la Margineda i d'establiment del seu entorn de protecció.
BOP20056	23/07/2008	Govern	Edicte del 16-7-2008 pel qual es fa pública la incoació de l'expedient de declaració del jaciment arqueològic de la roureda de la Margineda com a bé d'interès cultural en la classificació de zona arqueològica.

MERITXELL

BOP22032	09/06/2010	Govern	Edicte del 2-06-2010 pel qual es convoca un concurs per als serveis de manteniment dels jardins i espais verds dels monuments següents: santuari de Meritxell, Farga Rossell, Casa Rull i casa d'Areny Plandolit.
----------	------------	--------	---

BI

FONS CASA ROSSELL

BOP22069	09/12/2010	Govern	Edicte de l'1 de desembre del 2010 pel qual es fa pública la incoació de l'expedient 005/BIC/BM/10 de declaració del Fons bibliogràfic Casa Rossell.
----------	------------	--------	--

FONS CASA ARENY PLANDOLIT

BOP22069	09/12/2010	Govern	Edicte de l'1 de desembre del 2010 pel qual es fa pública la incoació de l'expedient 004/BIC/BM/10 de declaració del Fons Biblioteca del Museu Casa d'Areny Plandolit.
----------	------------	--------	--

COLOMER DE LA COTXA

BOP22053	22/09/2010	Govern	Edicte del 15-09-2010 pel qual es fa pública la inclusió del colomer de Cotxa, de les Bons, a l'Inventari general del patrimoni cultural d'Andorra.
----------	------------	--------	---

BOP22043	04/08/2010	Govern	Edicte del 28-07-2010 pel qual es fa pública la incoació de l'expedient d'inclusió del colomer de Cotxa, de les Bons, a l'Inventari general del patrimoni cultural d'Andorra.
----------	------------	--------	---

EMISSORA SUD RÀDIO

BOP21010	11/02/2009	Administració de Justícia	Avís B.A. del 26-1-2009 pel qual es notifica l'admissió a tràmit de la demanda presentada pel Comú d'Encamp.
BOP20065	10/09/2008	Govern	Edicte del 3-9-2008 pel qual es fa pública la inclusió a l'Inventari general del patrimoni cultural de l'emissora de Sud Ràdio.
BOP20049	18/06/2008	Govern	Edicte del 4-6-2008 pel qual es fa pública la incoació de l'expedient d'inclusió de l'emissora de Sud Ràdio a la parròquia d'Encamp a l'Inventari general del patrimoni cultural d'Andorra

CAL RIBOT

BOP22072	22/12/2010	Govern	Edicte del 15-12-2010 pel qual es fa pública la incoació de l'expedient d'inclusió de cal Ribot, d'Engordany, a l'Inventari general del patrimoni cultural d'Andorra.
----------	------------	--------	---

CAL PAL

BOP22072	22/12/2010	Govern	Edicte del 15-12-2010 pel qual es fa pública la incoació de l'expedient d'inclusió de cal Pal, de la Cortinada, a l'Inventari general del patrimoni cultural d'Andorra.
----------	------------	--------	---

CASA BLANCA

BOP22053	22/09/2010	Govern	Edicte del 10-09-2010 pel qual es fa pública la inclusió de la casa Blanca, de Segudet, amb les seves eres i colomer, a l'Inventari general del patrimoni cultural d'Andorra.
BOP22042	28/07/2010	Govern	Edicte del 21-07-2010 pel qual es fa pública la incoació de l'expedient d'inclusió de la casa Blanca, de Segudet, amb les eres i colomer, a l'Inventari general del patrimoni cultural d'Andorra.

CASA IVO

BOP20065	10/09/2008	Govern	Edicte del 3-9-2008 pel qual es fa pública la inclusió de la casa Ivo de Sant Julià de Lòria a l'Inventari general del patrimoni cultural.
BOP20049	18/06/2008	Govern	Edicte del 4-6-2008 pel qual es fa pública la incoació de l'expedient d'inclusió de la casa Ivo de Sant Julià de Lòria a l'Inventari general del patrimoni cultural d'Andorra.

CAL BATLLE

BOP22049	09/09/2010	Govern	Edicte de l'1-09-2010 pel qual es fa pública la inclusió de cal Batlle i l'era annexa, de la Cortinada, a l'Inventari general del patrimoni cultural d'Andorra.
BOP22035	23/06/2010	Govern	Edicte del 16-06-2010 pel qual es fa pública la incoació de l'expedient d'inclusió de cal Batlle i l'era annexa, de la Cortinada, a l'Inventari general del patrimoni cultural d'Andorra.

FONS PER A LA BIBLIOTECA NACIONAL

BOP22066	24/11/2010	Lleis	Llei 80/2010, del 25 d'octubre, de crèdit extraordinari per fer front a diverses despeses d'inversió del Ministeri d'Educació i Cultura.
BOP22060	20/10/2010	Lleis	Llei 63/2010, del 22 de setembre, de crèdit extraordinari per fer front a la il·luminació exterior de la Farga Rossell, la renovació de la calefacció i la compra d'audioguies per al museu casa Rull de Sispony, l'adquisició dels SAI per als locals de Patrimoni Cultural, per al museu de la Farga Rossell i per al Centre d'Interpretació Andorra Romànica, i l'adquisició de llibres per al fons de la Biblioteca Nacional.
BOP22051	15/09/2010	Govern	Decret del 10 de setembre del 2010 pel qual s'autoritza un avenç de fons per un import de 16.968,47 euros per fer front a diverses despeses d'inversió del Ministeri d'Educació i Cultura.

FONS MUSEU POSTAL

BOP22066	24/11/2010	Lleis	Llei 80/2010, del 25 d'octubre, de crèdit extraordinari per fer front a diverses despeses d'inversió del Ministeri d'Educació i Cultura.
----------	------------	-------	--

PATRIMONI IMMATERIAL

BOP22038	07/07/2010	Govern	Edicte del 23-06-2010 pel qual es fa pública la incoació de l'expedient d'inclusió de quinze béns immaterials a l'Inventari general del patrimoni cultural d'Andorra.
----------	------------	--------	---

PROGRAMA D'AJUTS

BOP22072	22/12/2010	Govern	Edicte del 15-12-2010 pel qual es fa públic l'adjudicació de les subvencions de l'exercici pressupostari 2010 a les persones físiques i jurídiques, a les entitats privades sense finalitat de lucre i als organismes públics d'Andorra, destinades a la implantació de mesures de conservació integrada, conservació i restauració, manteniment i millora del patrimoni cultural.
BOP22060	20/10/2010	Lleis	Llei 64/2010, del 22 de setembre, de crèdit extraordinari per fer front als ajuts per a la conservació integrada, la restauració, el manteniment i la millora del patrimoni cultural.
BOP22058	13/10/2010	Govern	Edicte del 6-10-2010 pel qual s'ha acordat l'obertura de la convocatòria de les subvencions per al període 2010-2011 destinades a la implantació de mesures de conservació integrada, conservació i restauració, manteniment i millora del patrimoni cultural.
BOP21089	16/12/2009	Govern	Edicte del 9-12-2009 pel qual es fa pública l'adjudicació de les subvencions de l'exercici pressupostari 2009 a les persones físiques i jurídiques, a les entitats privades sense finalitat de lucre i als organismes públics d'Andorra, destinades a la implantació de mesures de conservació integrada, conservació i restauració, manteniment i millora del patrimoni cultural.
BOP21056	29/07/2009	Govern	Edicte de 22-07-2009 pel qual es fa pública la convocatòria pública per atorgar subvencions, per al període 2009/2010 a les persones físiques o jurídiques i a les entitats privades sense finalitat de lucre destinades a la implantació de mesures de conservació i restauració, gestió, manteniment i millora dels arxius d'Andorra i del patrimoni documental.

BOP20059	06/08/2008	Govern	Edicte del 30-7-2008 pel qual es fa pública l'adjudicació de les subvencions de l'exercici pressupostària 2008, a les persones físiques i jurídiques, a les entitats privades sense finalitat de lucre i als organismes públics d'Andorra, destinades a la implantació de mesures de conservació integrada, conservació i restauració, manteniment i millora del patrimoni cultural.
BOP20034	16/04/2008	Govern	Edicte del 9-4-2008 pel qual es fa pública la convocatòria pública per atorgar subvencions a les persones físiques o jurídiques, a les entitats privades sense finalitat de lucre i als organismes públics d'Andorra, destinades a la implantació de mesures de conservació integrada, conservació i restauració, manteniment i millora del patrimoni cultural.

REGLAMENTS I GUIES

BOP22072	22/12/2010	Govern	Decret el 15-12-2010 d'aprovació del Reglament d'activitats arqueològiques i paleontològiques.
BOP22053	22/09/2010	Govern	Decret del 15-09-2010 d'aprovació del Reglament de transferències de documents del Govern d'Andorra.
BOP20088	10/12/2008	Govern	Decret del 3-12-2008 pel qual s'aprova el Reglament del Museu Nacional de l'Automòbil.
BOP21039	03/06/2009	Govern (en funcions)	Edicte del 26-5-2009 pel qual es publiquen les recomanacions sobre la metodologia relativa als entorns de protecció dels béns d'interès cultural així com els documents constitutius dels projectes o les intervencions sobre els béns culturals immobles de l'Inventari general del patrimoni cultural i en els entorns de protecció.

ORGANISMES I ACCIONS

Departament de Patrimoni Cultural

BOP22027	05/05/2010	Govern	Decret del 21-04-2010 de modificació del decret d'estructuració dels ministeris de Govern.
BOP21063	02/09/2009	Govern	Decret del 26-08-2009 d'estructuració i de delimitació de les competències del Ministeri d'Educació i Cultura en l'àmbit de la cultura.
BOP21053	15/07/2009	Govern	Decret del 8-7-2009 de modificació del decret d'estructuració dels ministeris del Govern i delimitació de les seves competències.
BOP21050	08/07/2009	Govern	Decret de l'1-7-2009 d'estructuració dels ministeris del Govern i delimitació de les seves competències.

BOP21050	08/07/2009	Govern	Decret de l'1-7-2009 pel qual es fa públic el cessament de diversos directors de l'Administració general i es nomenen nous secretaris d'Estat i directors.
BOP20040	08/05/2008	Govern	Decret del 7-5-2008 de reestructuració dels ministeris del Govern i les seves competències.

Consell Assessor i altres comissions

BOP21063	02/09/2009	Govern	Avís del 26-08-2009, relatiu al nomenament dels membres de la Comissió d'Avaluació de la Documentació (CAD).
BOP21063	02/09/2009	Govern	Decret del 26-8-2009, de nomenament dels membres del Consell Assessor del Patrimoni Cultural.

Comuns

BOP22014	12/03/2010	Parròquia d'Andorra la Vella	Decret del 4-3-2010 pel qual s'aprova provisionalment l'adaptació del Pla d'Ordenació i Urbanisme Parroquial d'Andorra la Vella en relació amb l'àmbit del jaciment de la Roureda de la Margineda i el Pont de la Margineda i els seus entorns.
BOP21047	25/06/2009	Parròquia de La Massana	Edicte del 18-6-2009 pel qual s'aproven normes urbanístiques.
BOP21027	08/04/2009	Parròquia de La Massana	Ordinació del 21-3-2009 sobre publicitat exterior.
BOP20015	20/02/2008	Parròquia d'Escaldes - Engordany	Ordinació del 24-1-2008 sobre les llicències urbanístiques.

Ajuts i associacions

BOP21039	03/06/2009	Govern (en funcions)	Edicte del 27-5-2009 pel qual es fa pública l'adjudicació de les subvencions a institucions públiques, a les entitats privades i a les persones físiques que realitzaran activitats culturals durant l'any 2009: Associació per a la defensa del patrimoni arquitectònic (ADPA), 2.000€; ICOM Andorra, 3.000€; ICOMOS, 3.000€
----------	------------	----------------------	---

Sensibilització

BOP20065	10/09/2008	Govern	Edicte del 3-9-2008 pel qual es fa pública l'adjudicació definitiva del projecte de sensibilització sobre els entorns de protecció dels monuments i del patrimoni cultural en general, fase 3 i 4.
----------	------------	--------	--

Altres lleis i acords marc

BOP20092	24/12/2008	Legislació delegada	Decret legislatiu del 17-12-2008, de publicació del text refós del Codi penal.
BOP20077	27/10/2008	Lleis	Llei 15/2008, del 3 d'octubre, qualificada de modificació de la llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del codi penal.
BOP20047	11/06/2008	Tractats internacionals	Acord entre el Principat d'Andorra i la Santa Seu, del 15-5-2008.

3. Relació de BIC i actuacions realitzades en el període 2008-2010

Principals actuacions relacionades amb els BIC immobles. Inclou les actuacions sobre els béns mobles que es troben a BIC, i les que afecten al patrimoni arqueològic. No inclou estudis d'impacte ni tampoc les actuacions com a instal·lacions museístiques.

La informació ha estat recollida de les diferents memòries d'activitats de les àrees del Departament i de la revisió al BOPA.

a) BICs declarats a la Llei 9/2003

BIC	Actuacions 2008	Actuacions 2009	Actuacions 2010
Església de Sant Serni de Canillo	Restauració de la cadira processional Neteja de la talla barroca	Informe sobre intervencions en l'església. Seguiment de l'obra a utoritzada amb ajut públic. Excavacions arqueològiques d'urgència	Ajut 2010. Restauració de l'estendard tèxtil Excavació preventiva i d'urgència (2ª. fase d'excavació) Elaboració de Planimetria i informe final. Exportació de les restes humanes a la UB Seguiment d'obres autoritzades i informe final. Detecció de patologies, diagnosi i elaboració pressupost d'intervenció. Plec de bases i documentació per projectes d'intervencions Seguiment de les patologies (inspecció)
Església de Sant Bartomeu de Soldeu	Restauració de la coberta		
Església de Sant Pere del Tarter		Redacció prescripcions per a un pla parcial al costat de St. Pere.	Seguiment de les obres que afecten patrimoni arqueològic.

Església de Sant Joan de Caselles	<p>Reparacions puntuals</p> <p>Fixació de la policromia del retaule i anàlisi de pintures murals (octubre 2008)</p>	<p>Projecte d'il·luminació de monument (interior i exterior)</p> <p>Finalització de l'estudi dels pigments del Crist.</p> <p>Digitalització de documentació procedent d'antigues excavacions arqueològiques i fitxes d'UE</p>	<p>Detecció de patologies, diagnosi i elaboració pressupost d'intervenció.</p> <p>Seguiment de les patologies (inspecció)</p>
Santuari vell de Meritxell			<p>Documentació per a l'elaboració dels entorns de protecció.</p> <p>Carta arqueològica - Revisió d'EPA antics i creació de nous EPA</p> <p>Seguiment de les patologies (inspecció)</p> <p>Detecció de patologies, diagnosi i elaboració pressupost d'intervenció.</p>
Santuari nou de Meritxell	<p>Redacció del projecte de rehabilitació (caps de mur i impermeabilització zona ascensor).</p> <p>Redacció dictamen tècnic sobre l'estat de conservació i manteniment.</p>	<p>Impermeabilització d'urgència de la zona de claraboies.</p> <p>Altres petites acció de reparacions</p> <p>Control d'esquerdes.</p>	<p>Documentació per a l'elaboració dels entorns de protecció.</p> <p>Carta arqueològica - Revisió d'EPA antics i creació de nous EPA</p> <p>Seguiment de les patologies (inspecció)</p> <p>Detecció de patologies, diagnosi i elaboració pressupost d'intervenció.</p> <p>Actuacions de manteniment</p>

Església i Comunidor de Santa Eulàlia	Reparacions puntuals	Restauració del grangment de retaule gòtic.	<p>Revisió del dossier elaborat amb anterioritat d'entorns de protecció.</p> <p>Seguiment de les obres que afecten patrimoni arqueològic.</p> <p>Revisió dels dossiers d'estudi elaborats al 2007 per correcció i poroposta de delimitació i edicte.</p> <p>Seguiment de les patologies (inspecció) Detecció de patologies, diagnosi i elaboració pressupost d'intervenció.</p>
Església de Sant Romà de les Bons			<p>Documentació per a l'elaboració dels entorns de protecció.</p> <p>Carta arqueològica - Revisió d'EPA antics i creació de nous EPA</p> <p>Seguiment de les obres que afecten patrimoni arqueològic.</p> <p>Avaluació de l'impacte (construcció nova borda i enderroc casa Xou).</p> <p>Reparacions vàries.</p>
Torre dels Moros (Castell de les Bons)			<p>Documentació per a l'elaboració dels entorns de protecció.</p> <p>Carta arqueològica - Revisió d'EPA antics i creació de nous EPA</p> <p>Inspecció arqueològica d'ofici (comprovar estat i riscos d'afectació de desenvolupament urbanístic).</p>
Església de Sant Miquel de la Mosquera		Documentació per a l'elaboració dels entorns de protecció.	<p>Seguiment de les patologies (inspecció) Detecció de patologies, diagnosi i elaboració pressupost d'intervenció.</p>

Església de Sant Romà de Vila			<p>Seguiment de les obres que afecten patrimoni arqueològic.</p> <p>Seguiment de les patologies (inspecció) Detecció de patologies, diagnosi i elaboració pressupost d'intervenció.</p>
Balma del Llunci			<p>Inspecció d'ofici (comprovar estat i riscos d'afectació de desenvolupament urbanístic).</p>
Església de Sant Corneli i Sant Cebrià			<p>Documentació per a l'elaboració dels entorns de protecció.</p> <p>Seguiment de les obres que afecten patrimoni arqueològic.</p>
Església de Sant Serni de Llorts		Reparació de la il·luminació	
Església de Sant Martí de la Cortinada		<p>Projecte d'il·luminació de monument.</p> <p>Previsió d'intervenció no realitzada: reparació de goteres.</p> <p>Encolat de dos bancs.</p> <p>Documentació per a l'elaboració dels entorns de protecció.</p>	<p>Revisió del dossier d'estudi elaborat al 2007.</p> <p>Seguiment del procés d'al·legacions de l'entorn, en fase d'edicte.</p> <p>Reparació de gotera.</p> <p>Decret Entorn de protecció i criteris arquitectònics i urbanístics.</p>
Església de Sant Miquel d'Ansalonga			Senyalització patrimonial
Capella de Casa Rossell	Concurs d'idees internacional per seleccionar i premiar propostes d'ús del conjunt del patrimoni de la Casa Rossell		Documentació per a l'elaboració dels entorns de protecció.
Mola i serradora de cal Pal		Projecte d'il·luminació de monument (interior i exterior)	<p>Revisió del dossier d'estudi elaborat al 2007</p> <p>Decret Entorn de protecció i criteris arquitectònics i urbanístics..</p>

Casa Rossell	Concurs d'idees per propostes d'ús del conjunt del patrimoni de la Casa Rossell	2009. Intervencions puntuals de consevació i restauració de la talla barroca de la Immaculada de la Casa.	Constació entrades forçades i denúncia. Documentació per a l'elaboració dels entorns de protecció. Incoació fons documental.
Colomer de Casa Rossell	Concurs d'idees per propostes d'ús del conjunt del patrimoni de la Casa Rossell		Documentació per a l'elaboració dels entorns de protecció.
Casa d'Areny-Plandolit		Reparacions puntuals. Aixecament dels plànols i seccions del colomer, documentació i amidaments del projecte de restauració. Diverses intervencions en objectes malmesos. Col·laboració en muntatge de la seu de la Fundació Ramon Llull.	Documentació per a l'elaboració dels entorns de protecció. Intervencions de manteniment. Concurs d'adjudicació del manteniment del jardí. Incoació fons documental.
Església de Sant Joan de Sispony	Restauració de la fase volta Incoació declaració i delimitació (17-09-2008)	Repàs dels aixecaments de pintura de l'interior. Revisió del dossier de l'entorn de protecció i delimitació d'un nou entorn.	Seguiment del procés d'al·legacions de l'entorn, en fase d'edicte. Edicte entorn de protecció
Església de Sant Cristòfol d'Anyós	Col·laboració en la redacció del projecte d'adequació i revalorització de l'entorn. Reparacions puntuals	Projecte d'il·luminació de monument Desmuntatge i restauració del retaule del s. XVI Seguiment de l'obra autoritzada	Revisió del dossier elaborat amb anterioritat d'entorns de protecció. Carta arqueològica - Revisió d'EPA antics i creació de nous EPA Seguiment de les obres que afecten patrimoni arqueològic. Revisió dels dossiers d'estudi elaborats al 2007 per correcció i proposta de delimitació i edicte. Reparacions vàries. Restauració i muntatge del retaule.

Església de Sant Romà d'Erts		Reparació focus il·luminació exterior. Previsió d'intervenció no realitzada: restauració de l'arrebossat de la paret est. Fixació emergència de la policromia del retaule.	Seguiment de les patologies (inspecció) Detecció de patologies, diagnosi i elaboració pressupost d'intervenció. Restauració del retaule.
Església de Sant Andreu d'Arinsal		Previsió d'intervenció no realitzada: reparació de les llums exteriors.	
Església de Sant Climent de Pal		Previsió d'intervenció no realitzada: reparació de goteres.	Reparació de coberta de porxo i del enfonsament exterior.
Farga Rossell		Decret del 20-5-2009 pel qual s'estableix l'entorn de protecció de la Farga Rossell, parròquia de la Massana. Intervenció d'urgència per problemes de canalització, reparació de fuites d'aigua, intervenció d'urgència per trencament de bigues podrides, i altres museístiques. Seguiment de les patologies. (inspecció)	Decret del 20 de gener del 2010 pel qual s'estableix l'entorn de protecció de la Farga Rossell, parròquia de la Massana. Seguiment de les patologies (inspecció) Detecció de patologies, diagnosi i elaboració pressupost d'intervenció. Intervencions de manteniment i vàries reparacions
Església de Sant Andreu		Control d'esquerdes.	Seguiment de les patologies (inspecció)
Casa de la Vall		Informe sobre la conservació de les pintures murals.	
Església de Santa Coloma	Reparacions puntuals	Reparacions: porta entrada, bancs i calaixos i focus. Revisió del dossier de l'entorn de protecció i delimitació d'un de nou. Documentació per a l'elaboració de l'entorn de protecció.	Reparacions vàries. Decret Entorn de protecció i els criteris arquitectònics i urbanístics sobre el monument i el seu entorn.

Pont de la Margineda	<p>Redacció del projecte de restauració i adjudicació de les obres. (el Projecte d'adequació de l'entorn de 2007 és insatisfactori)</p> <p>Edicte d'Incoació delimitació de l'entorn de protecció i criteris arquitectònics i urbanístics.</p> <p>Adjudicació obra de restauració (39.101, 09 € en lloc de 136.000 previstos).</p>	<p>Decret Entorn de protecció.</p> <p>Comissió interministerial a propòsit de les obres del projecte del vial contigu al riu Gran Valira.</p> <p>Obra restauració (actuacions- neteja general de paraments del pont, complementar part cançants de l'estructura, refer baranes malmeses i reconstruïdes, completar el paviment original descobert durant excavacions arqueològiques (no contempla, la il·luminació, nova passera...)</p> <p>Projecte d'il·luminació de monument (interior i exterior)</p>	<p>Recepció definitiva de les obres de restauració (1a. fase).</p> <p>Adaptació del POU d'Andorra la Vella</p>
Zona arqueològica del Roc d'Enclar		<p>Documentació per a l'elaboració dels entorns de protecció.</p> <p>Intervencions puntuals de restauració i conservació talla de santa a St. Vicenç al Roc d'Enclar</p>	<p>Documentació per a l'elaboració dels entorns de protecció.</p> <p>Edicte incoació entorn de protecció. Edicte del 3 de novembre del 2010 pel qual es publica l'entorn de protecció de la zona arqueològica del Roc d'Enclar així com els criteris arquitectònics i urbanístics sobre el bé i el seu entorn.</p>
Església de Sant Julià i Sant Germà de Lòria		<p>Documentació per a l'elaboració dels entorns de protecció.</p> <p>Elaboració de la proposta, no publicada.</p>	<p>Ajut 2010. Restauració del quadre de la Mare de Déu dels Dolors.</p> <p>Ajut 2010. Diversos treballs per solucionar els problemes d'humitat i embelliment de la façana principal</p>
Santuari de la Mare de Déu de Canòlic		<p>2009. Documentació fotogràfica del retaule. Article monogràfic sobre Retaule del Santuari de Sta. Maria de Canòlich.</p>	

Església de Sant Esteve de Bixessarri	Restauració	Reunions per desenvolupament del projecte arquitectònic d'una casa unifamiliar al costat.	Revisió del dossier elaborat al 2007 d'entorn de protecció, i proposta de delimitació. Reparacions vàries. Muntatge del retaule (restaurat al 2004, però calia millores a l'edifici i retorn exposició)
Església de Sant Serni de Nagol	Anàlisi de pintures murals	Finalització de l'estudi dels pigments de les pintures murals.	Documentació per a l'elaboració dels entorns de protecció. Carta arqueològica - Revisió d'EPA antics i creació de nous EPA Seguiment de les obres que afecten patrimoni arqueològic. Excavació preventiva i d'urgència: cobertura d'una fossa a l'interior. Seguiment de les patologies (inspecció) Reparació de cobertes. (no pressupost per reparació d'il·luminació exterior)
Església de Sant Miquel de Fontaneda			Reparacions vàries.
Església de Sant Pere d'Aixirivall	Reparacions puntuals Fixació policromia del retaule	Tractament de desinfecció i pintura del mur de l'absis, prèvia instal·lació del retaule. Restauració i muntatge del retaule barroc. (intervenció d'urgència ocasionada per filtracions d'aigua). Construcció d'una estructura d'acer inoxidable per evitar contacte directe.	Reparació de cobertes.

Balma de la Margineda			Inspecció arqueològica d'ofici (comprovar estat i riscos d'afectació de desenvolupament urbanístic). Seguiment de les obres que afecten patrimoni arqueològic.
Església de Sant Pere Màrtir			Seguiment de les obres que afecten patrimoni arqueològic.
Església de Sant Miquel d'Engolasters			Seguiment de les patologies (inspecció) Detecció de patologies, diagnòsi i elaboració pressupost d'intervenció.

Sense cap constància d'intervenció (destacable):

Església de la Santa Creu

Meners de Ransol

Església de Sant Marc i Santa Maria

Església de Santa Bàrbara

Pont de Sant Antoni de la Grella

Gravats de la Terra de la Mola

Mina de Llorts

Església de Sant Iscle i Santa Victòria

Església de Sant Esteve

Església de Sant Romà d'Auvinyà

Pont dels Escalls

Pont d'Engordany

Gravats de cal diumenge

Sant Jaume d'Engordany

Església de Sant Miquel de Prats

Gravats de la Roca de les Bruixes

Església de Sant Pere del Serrat

Església de Sant Roc de Sornàs

Conjunts arquitectònics Cabanes del Castellar

Gravats de Sornàs

Mina de la cabana dels Meners

Església de Sant Ermengol de l'Aldosa

Església de Martí de Nagol

Església de Sant Romà dels Vilars

Pont Pla

Pont de la Tosca

Farga d'Andorra

B) BICs declarats amb posterioritat a l'aprovació de la llei.

	2008	2009	2010
Hotel Rosaleda 2004	Reparació de les proteccions provisionals de la coberta i finestres. Febrer 2008.	2009. Seguiment de les patologies (inspecció)	Seguiment de les patologies (inspecció) Plec de bases i documentació per projectes d'intervencions Seguiment de concurs públic
Zona arqueològica de la roureda de la Margineda 2008	Edicte incoació Declaració de BIC i delimitació d'entorn de protecció.	Decret de declaració de bé d'interès cultural i d'establiment del seu entorn de protecció. 2009. Documentació fotogràfica dels metalls extrets (campanyes 2008 i 2009), per a exportació temporal. Gestió dels permisos d'intervencions i seguiment del seu desenvolupament, per l'empresa d'arqueologia (contractada per la propietat). Gestió del material arqueològic procedent de les darreres intervencions (inventari, préstec i transport). – exportacions temporals.	Ajut 2010. Projecte de consolidació d'urgència de les restes arqueològiques malmeses de la roureda de la Margineda i d'estudi tècnic de consolidació integral del jaciment Inspecció arqueològica d'ofici (comprovar estat i riscos d'afectació de desenvolupament urbanístic). Preparació i condicionament dels metalls extrets de l'excavació (campanyes 2008 i 2009 per a l'exportació temporal per a l'inventari).
Casa Rull 2009	Edicte Incoació Declaració de BIC i de l'entorn de protecció	Decret de declaració de bé d'interès cultural Realització d'informes de sol·licituds d'obres Casa Fonta de Sispony, Documentació per a l'elaboració dels entorns de protecció.	Decret Entorn de protecció i criteris arquitectònics i urbanístics. Seguiment de les patologies (inspecció) Detecció de patologies, diagnosi i elaboració pressupost d'intervenció. Accions de manteniment i reparacions vàries.

Vall del Madriu 2005		Intervenció de l'Institut d'Arqueologia Clàssica.	Seguiment de les obres que afecten patrimoni arqueològic, a Borda Molines. Seguiment d'obres autoritzades i informe final borda del Madriu. Redacció del Pla de gestió sobre un document tramès pels comuns.
-------------------------	--	---	--

BIC moble

	2008	2009	2010
Arxiu de les Set claus 2004			
Arxiu del tribunal de Corts 2005			Edicte del 10-11-2010 pel qual es fa públic l'adjudicació dels treballs de restauració i conservació de part de la documentació del fons notarial del Tribunal de Corts conservada a l'Arxiu Nacional d'Andorra.
Pintures romàniques de Santa Coloma 2007			
Fons Fèlix Peig Ballart 2009	Edicte incoació de l'expedient de declaració del fons Fèlix Peig Ballart com a bé moble d'interès cultural.	Decret declaració bé moble d'interès cultural.	

Edicte d'incoació no ha prosperat:

	2008	2009	2010
Casa Guitart 2008	Edicte d'incoació de declaració de BIC la Casa Guitart i l'Església de St. Esteve de Juberrí. (desembre 2008)	Documentació per a l'elaboració dels entorns de protecció.	

Esglesia St. Esteve de Juberri 2008	Edicte d'incoació de declaració de BIC la Casa Guitart i l'Església de St. Esteve de Juberri. (desembre 2008)	Documentació per a l'elaboració dels entorns de protecció.	
--	---	--	--

Edicte d'incoació:

	2008	2009	2010
Fons Casa Rossell			Edicte incoació de l'expedient de declaració BIC
Fons Casa d'Areny Plandolit.			Edicte incoació de l'expedient de declaració BIC

4. Relació de BI immobles i principals actuacions realitzades

BI	Actuacions 2008, 2009 i 2010
Emissora Sud Ràdio del Pas de la Casa	2008. Edicte del 3-9-2008 pel qual es fa pública la inclusió a l'Inventari general del patrimoni cultural de l'emissora de Sud Ràdio. 2009. Informe relatiu a la demanda del Comú contra la resolució
Colomer Cotxa	2009. Redacció informe 2010. Informe proposant inscripció al IG Edicte del 15-09-2010 pel qual es fa pública la inclusió del colomer de Cotxa, de les Bons, a l'Inventari general del patrimoni cultural d'Andorra. Documentació del bé
Cal Pal	2010 Informe proposant inscripció al IG Documentació del bé Edicte del 15-12-2010 pel qual es fa pública la incoació de l'expedient d'inclusió de cal Pal, de la Cortinada, a l'Inventari general del patrimoni cultural d'Andorra.
Casa Blanca (i la seva era I i II)	2009. Informes per inscripció 2010. Informe proposant inscripció al IG Documentació del bé Seguiment de les obres que afecten patrimoni arqueològic. Edicte del 10-09-2010 pel qual es fa pública la inclusió de la casa Blanca, de Segudet, amb les seves eres i colomer, a l'Inventari general del patrimoni cultural d'Andorra.
Cal Batlle (i la seva era).	2010 Informe proposant inscripció a l'IG Ajut 2010. Restauració i rehabilitació de la casa. Documentació del bé Seguiment de les obres que afecten patrimoni arqueològic. Edicte de l'1-09-2010 pel qual es fa pública la inclusió de cal Batlle i l'era annexa, de la Cortinada, a l'Inventari general del patrimoni cultural d'Andorra.
Cal Ribot	2009. Seguiment de l'obra 2010. Edicte del 15-12-2010 pel qual es fa pública la incoació de l'expedient d'inclusió de cal Ribot, d'Engordany, a l'Inventari general del patrimoni cultural d'Andorra.
Casa Ivo	2008. Edicte del 3-9-2008 pel qual es fa pública la inclusió de la casa Ivo de Sant Julià de Lòria a l'Inventari general del patrimoni cultural.
Quart de Sispony	2008. Restauració de la coberta. 2009. Repassos de façana amb pressupost de l'obra de rehabilitació.
Font Av. Escoles	2009. Documentació dels desperfectes per un impacte d'un camió. Demanda de pressupost per reparació. 2010. Reparació
Casa Vidal	2009. Presa de mostres de pintura de la façana, per orientar nova intervenció de pintura.
Hotel Valira	2010. Ajut. Refer la coberta, netejar les façanes i restaurar la fusteria dels balcons. Il·luminació de les façanes
Hotel Carlemany	2010. Ajut. Embelliment de la façana vora el riu. Millora de la voravia i il·luminació de les façanes.
Torre dels Russos	2008. Ajut. Restauració de la fusteria
Antiga Clínica Vilanova	Documentació del bé susceptible de transformació o destrucció. Avaluació de l'impacte de rehabilitació
Cal Closca	2010. Informe proposant inscripció al IG
Cal Cristo	2010. Informe proposant inscripció al IG
Cal Llarg (el Forn)	2010. Informe proposant inscripció al IG

Altres béns immobles:

Bé	Actuacions 2009 i 2010 (sense informació de 2008)
Ràdio Andorra	<p>2009.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Visites a l'edifici (estat de conservació deplorable). Actuacions: canvi de pany, retirada de vitrall, demanda de pressuposts per a alarmes. • Avaluació de l'espai necessari per emmagatzemar objectes. Incidència (denúncia) d'entrades forçades. • Visita per aixecar acta (notari) de l'estat de l'edifici abans del inici de les obres del túnel. <p>2010.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Entrevistes per a la recuperació de la memòria històrica. Elaboració d'un nou inventari de la maquinària radiofònica i material d'oficina (Arxiu d'Etnografia d'Andorra). • Detecció de patologies, diagnosi i elaboració pressupost d'intervenció. • Seguiment de les patologies (inspecció) • Plec de bases i documentació per projectes d'intervencions <p>Seguiment de concurs públic</p>
Cal Llar (El Forn/Prats)	2009-2010 Informe proposant inscripció al IG
Cal Caletó (El Pui)	2008 Inici redacció informe
Casa Aern (Aldosa - La Massana)	<p>2009. Informe de valors i intervencions de rehabilitació</p> <p>2010. Seguiment d'obres autoritzades i informe final</p>
Mas d'en Soler de la Cortinada	<p>2009.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informe de valors i intervencions de rehabilitació. Informe sobre la sol·licitud d'ampliació de la casa Cuixot del Mas d'en Soler. • Ajut Rehabilitació Era Babet
Camí de les Bordes d'Envalira.	<p>2009.</p> <p>Documentació de bens immobles susceptibles de destrucció o transformació</p>
Feixes del Pui d'Encamp	<p>2009.</p> <p>Documentació de bens immobles susceptibles de destrucció o transformació</p>
Borda Cal Xixeró	<p>Documentació de bens immobles susceptibles de destrucció o transformació</p> <p>Desestimat ajut 2009 de reconstrucció</p>
Casa Llefa de Llorts	<p>2009. Desestimat Ajut per rehabilitació</p> <p>Documentació fotogràfica, etiquetatge i trasllat béns mobles.</p> <p>2010. Seguiment d'obres autoritzades i informe final</p>
Casa Coletes	Recerca sobre façana.
Cal Riba	2010. Documentació del bé susceptible de destrucció o transformació.
Hotel Pla	2010. Documentació del bé susceptible de destrucció o transformació. Seguiment de les obres que afecten patrimoni arqueològic.
Cal Masover de Molines	2010. Documentació del bé susceptible de destrucció o transformació.
Cal Calbó i la seva era	2010. Documentació del bé susceptible de destrucció o transformació. Seguiment de les obres que afecten patrimoni arqueològic.
Forn de calç a Vilaró (Llorts)	2010. Seguiment de les obres que afecten patrimoni arqueològic.
Poble de Pal	<p>2008. Reproducció del poltre de ferrar bestiar del poble de Pal</p> <p>2009. Instal·lació del poltre de ferrar bestiar de Pal.</p> <p>2010. Seguiment d'obres autoritzades i informe final (casa de nova construcció)</p>

5. Principals actuacions de restauració de béns mobles inventariats, de 2008 a 2010.

Bé	Actuació (i any)
Església de Sant Serni de Canillo	2008 Restauració de la cadira processional. Neteja de la talla barroca
Església de Sant Bartomeu de Soldeu	2008. Restauració de la coberta
Església de Sant Joan de Caselles	2008. Fixació de la policromia del retaule i anàlisi de pintures murals (octubre 2008)
Església i Comunidor de Santa Eulàlia	2009. Restauració del grangment de retaule gòtic.
Casa Rossell	2009. Intervencions puntuals de conservació i restauració de la talla barroca de la immaculada de la Casa.
Església de Sant Cristòfol d'Anyós	2009. Desmuntatge i restauració del retaule del s. XVI 2010 Restauració i muntatge del retaule.
Església de Sant Romà d'Erts	2009. Fixació emergència de la policromia del retaule. 2010 Restauració del retaule.
St. Vicenç al Roc d'Enclar	2009. Intervencions puntuals de restauració i conservació talla de santa
Casa de la Vall	2009. Informe sobre la conservació de les pintures murals.
Església de Sant Serni de Nagol	2008. Anàlisi de pintures murals 2009. Finalització de l'estudi dels pigments de les pintures murals.
Església de Sant Pere d'Aixirivall	2008. Reparacions puntuals Fixació policromia del retaule 2009. Tractament de desinfecció i pintura del mur de l'absis, prèvia instal·lació del retaule. Restauració i muntatge del retaule barroc (intervenció d'urgència)
Altres:	2009 i 2010. Restauració del davant de l'altar de St. Jaume de Ransol Restauració de la còpia de la Creu dels Set braços Acció de restauració del retaule de la Mare de Déu del Carme (La Massana) Restauració del Retaule de Mare de Déu del Roser (Ordino) Restauració de l'escultura La noblesse du temps de S. Dalí I un conjunt d'intervencions puntuals.

Val a dir que es porta a terme un pla de manteniment de béns restaurats, en què anualment es fa el seguiment dels béns restaurats amb neteges superficials, retocs, fixacions, etc. i es revisen peces encara no intervingudes.

6. Principals intervencions sobre béns arqueològics inventariats, de 2008 a 2010.

No es disposa de la informació per a l'any 2008.

Bé	2009	2010
Jaciment arqueològic del Camp colomer de Juberrí	Excavacions d'urgència (Carrer Llinars 28 i Camp de Colomer). Topografiat del jaciment. Extracció d'una ceràmica. Restauració de material ceràmic.	Inspecció d'ofici (comprovar estat i riscos d'afectació de desenvolupament urbanístic). Tramitació de mostres per estudis (fitòlits a la UB, pol·línics a la UAB i de terres a UAB).
Roc Patapou	Excavacions d'urgència Topografiat del jaciment.	Inspecció d'ofici (comprovar estat i riscos d'afectació de desenvolupament urbanístic). Seguiment de les obres que afecten patrimoni arqueològic.
St. Serni C	Excavacions d'urgència	
Orri del Cubil	Memòries de les intervencions d'urgència Informe d'avaluació i assessorament	Seguiment de les obres que afecten patrimoni arqueològic.
Feixes de Rocafort	Topografiat del jaciment.	
Zona de eines de Riberla	Topografiat del jaciment.	
Molí de Sta. Bàrbara.	Seguiment obres que afecten Redacció del projecte d'excavació	
Estany Coma Forcat	Seguiment obres que afecten Redacció del projecte de recuperació patrimonial.	
Roc d'Oral		Inspecció d'ofici (comprovar estat i riscos d'afectació de desenvolupament urbanístic). Seguiment de les obres que afecten patrimoni arqueològic.
Hort Església	Seguiment d'obres que afecten el patrimoni arqueològic	Inspecció d'ofici (comprovar estat i riscos d'afectació de desenvolupament urbanístic).

Conjunt de Nagol		Revisió d'EPA antics i creació de nous EPA, i carta arqueològica
Conjunt d'Anyós		Revisió d'EPA antics i creació de nous EPA, i carta arqueològica
Conjunt de Mertixell		Revisió d'EPA antics i creació de nous EPA, i carta arqueològica
Conjunt d'Encamp		Revisió d'EPA antics i creació de nous EPA, i carta arqueològica
Gravats de Montalari		Seguiment de les obres que afecten patrimoni arqueològic.
Zona Escola Especial Meritxell	Seguiment d'obres que afecten el patrimoni arqueològic	Tramitació de mostres per estudis (fitòlits a la UB, pol·línics a la UAB i de terres a UAB).
ALTRES	Seguiment d'obres que afecten el patrimoni arqueològic: Molí del Pont dels Agrels, Variant de la ctra., Sondeig Pal, Urbanització Juberrí, Camí antic Soldeu- Bordes d'Envalira, Solar de l'Alzinar, Molí de Sta. Bàrbara, Finca Feritxet als Cortals, Estany Coma Forcat	Els Cedres. Inspecció d'ofici (comprovar estat i riscos d'afectació de desenvolupament urbanístic). Recuperació de l'estela d'Encamp (excavació preventiva i d'urgència)

7. Béns documentals – ingrés i conservació de fons 2009 – 2010.

No es disposa de la informació de l'any 2008.

2009	2010
Ingrés de documentació, i tractament si s'escau.	
<p>Fons de l'Administració central provinent de: Ministeri de Medi ambient, Registre Civil, Ministeri d'Afers exteriors, Ministeri de cultura (fons de Ràdio Andorra)</p> <p>Fons d'institucions i organismes públics de: Fons del Consell Superior de la Justícia, Cambra de notaris.</p> <p>Fons d'associacions: SAC</p>	<p>Fons de l'Administració central provinent de: Registre Civil, BOPA; Centre de Formació Professional, Dept. d'Afers Generals, Bilaterals i consulars, Àrea de Desenvolupament tecnològic educatiu.</p> <p>Fons de partits polítics: AND</p> <p>Fons d'Associacions: Ordre dels Anisetiers d'Andorra, Federació de Turisme, SAC</p> <p>Fons familiars i personals: Miralles, Dantin, Montse Vila, V. Builles, Xavier Pla i Pujol</p> <p>Tractament: Descripció i ordenació dels fons de l'administració pública, de tribunal de corts, fons familiars (Casa Vilanova), i de fons d'empresa (FHASA).</p> <p>Inventari: Fons de l'administració central, fons familiars (Casa Capdevila, Casa Babot, Casa Blau, casa Lluís de Mas, Casa Martí, Casa Grillaire, Casa Guem, Casa Pal, Casa Cabanes, Centre Moral Recreatiu d'Andorra, Germandat de Sant Julià de Lòria, Xavier Pla), fons fotogràfics (Francesc Pantebre, Jean Ribière, Josep Alsina, V. Builles), fons audiovisuals (Lluís Dejuan, família Moliné, SAC).</p>
Restauració	
<p>Fons del tribunal de corts (documentació judicial, notarial i 3 peces de pergami).</p>	<p>Ràdio Andorra, Tribunal de Corts Notarial, Antic Comú d'Andorra, Marisa Carames, FHASA, fons Alfons Miralles, Xavier Pla, Casa Rosell.</p> <p>Duplicat de conservació: FECIT, Centre Moral Recreatiu d'Andorra, Rec del Solà, Casa Grillaire, Casa Martí, Casa Pal, Casa Rossell, Xavier Pla.</p>
Ajuts	
<p>Convocatòria d'ajuts destinats a la implementació de mesures de conservació i restauració, manteniment i millora del patrimoni documental. Deserta.</p>	<p>Convocatòria d'ajuts destinats a la implementació de mesures de conservació i restauració, manteniment i millora del patrimoni documental. Deserta.</p>

8. Béns immaterials declarats BI entre 2008 a 2010.

Declaració com a Bé Inventariat com a expressions immaterials de la cultura (BOPA 07/07/2010)

1. Aplec de la Mare de Déu de Meritxell
2. Cavalcada de Reis Andorra la Vella i Escaldes-Engordany
3. Escudellades populars i encants de St. Antoni
4. Carnaval d'Encamp
5. Arlequins del Carnaval de Canillo
6. Caramelles d'Ordino i de St. Julià de Lòria
7. Aplec de Mare de Déu de Canòlic
8. Falles de St. Joan d'Andorra la Vella
9. Benedicció de les guardes comunes de Setúria
10. Roser d'Ordino
11. Benedicció de vehicles de St. Cristòfol d'Anyós
12. Diada de Sta. Anna de la Festa Major d'Escaldes-Engordany
13. Festa Major de St. Julià de Lòria
14. Fira Bestiar de Canillo
15. Fira Concurs d'Andorra la Vella

9. Béns i persones beneficiàries els ajuts per a la conservació del patrimoni cultural.

	Bé	Beneficiari / a	Import (€)
1	Rehabilitació de la casa Borró, el Forn, Canillo	Rosa M. Mandicó Alcobé	28.946,27
2	Restauració de la fusteria de la Torre dels Russos, Santa Coloma, Andorra la Vella	Francesc Cerqueda Pascuet	4.174,50
3	Rehabilitació de l'era gran de casa Tresà, Encamp	Pere Torres Torres	33.799,54
4	Rehabilitació de l'era Barbet del mas d'en Soler a la Cortinada, Ordino	Xavier Orteu Riba	39.901,08
5	Restauració de la casa Jumpere i l'era annexa a l'Aldosa, Canillo	Christine Claeys	8.972,40
6	Embelliment façanes casa Tristet a Meritxell, Canillo	Suzette Casal Massip	8.426,11
7	Rehabilitació casa Nova Poblador a Pal, la Massana	Lourdes Montanya Grau	8.651,23
8	Conservació de l'Arxiu fotogràfic Rafeló	Fundació Julià Reig	3.129,63
9	Inventari, classificació i mecanització de la informació de l'Arxiu fotogràfic Rafeló	Fundació Julià Reig	9.825,63
10	Restauració de l'estendard tèxtil de l'església parroquial de sant Serni de Canillo, probablement del s. XVIII	Mn. Ramon Rossell	3.500,24
11	Restauració del quadre de la Mare de Déu dels Dolors de l'església parroquial de sant Julià i sant Germà de Lòria	Mn. Josep Chisvert	21.632,00
12	Casa Tristet de Meritxell. Restauració de la coberta, amb tractament per a la fusta, reforç i millora de les prestacions amb incorporació d'impermeable iaillant	Suzette Casal Massip	4.465,21
13	Era de cal Miquel de la Cortinada. Rehabilitació i ampliació de l'era	Sílvia Pastoret Tomàs	21.533,20
14	Cal Jan de la Cortinada. Ampliació de cal Miquel i recuperació de l'antic cos de cal Jan	Xavier Pastoret Tomàs	21.776,42
15	Cal Batlle de la Cortinada (BI). Restauració i rehabilitació de la casa	Joan Armengol Giraut	59.050,40
16	Era de cal Batlle de la Cortinada (BI). Restauració i rehabilitació de l'era	Josep Armengol Giraut	36.544,99
17	Era de la Font de Sispony. Refer la coberta i millorar la façana principal	Joan Carles Rodríguez	7.955,28
18	Zona arqueològica de la roueda de la Margineda (BIC). Projecte de consolidació d'urgència de les restes arqueològiques malmeses de la roueda de la Margineda i d'estudi tècnic de consolidació integral del jaciment	Casa Molines, SA	10.217,50
19	Església de St. Julià i St. Germà (BIC). Diversos treballs per solucionar els problemes d'humitat i embelliment de la façana principal	Mn. Josep Chisvert	17.245,24
20	Borda Gendret de la Rabassa. Refer la coberta i adequar els forjats de fusta existents	Antònia Parramon Llavet	17.560,83
21	Hotel Valira d'Escaldes-Engordany. Refer la coberta, netejar les façanes i restaurar la fusteria dels balcons. Il·luminació de les façanes	Marta Ribas Reig	49.697,48
22	Hotel Carlemany d'Escaldes-Engordany. Embelliment de la façana vora el riu. Millora de la voravia i il·luminació de les façanes.	Estanislau Sangrà Font	12.450,79

10. Activitat del Consell Assessor entre l'agost de 2009 i el desembre 2010.

	Data	Punts de l'ordre del dia
1	13/11/2009	<ul style="list-style-type: none"> - Presentació del programa en matèria de patrimoni cultural per a la nova legislatura - Exportació temporal del material arqueològic de la roureda de la Margineda - Declaració de les festes populars com a BIC - Creació de l'<i>Observatori de la memòria i la diversitat cultural</i> - Prescripció de l'expedient d'incoació de l'acta de consagració de les Bons com a BIC - Propostes per a l'avaluació de l'aplicació de la Llei i l'estat general del patrimoni - Informació relativa a les accions del Consell Assessor: agilització del procediment a seguir en l'exportació temporal de patrimoni per a restauració i/o estudi.
2	22/01/2010	<ul style="list-style-type: none"> - Aprovació de l'informe de l'avaluació de l'aplicació de la Llei i l'estat general del patrimoni (2007), - Presentació dels temes monogràfics que ha de tractar el Consell Assessor i proposta de prioritats; - Informació sobre el Pla de gestió del Madriu presentat pels comuns; - Informació sobre la modificació de l'entorn de protecció de la Farga Rossell i de Sispony (Sant Joan i Casa Rull).
3	09/04/ 2010	<ul style="list-style-type: none"> - D'acord amb el document rebut, elaboració de la llista dels principals béns immobles que cal declarar a l'Inventari - Presentació i discussió de la proposta de reglament d'arqueologia - Presentació de l'entorn de protecció de l'església de Santa Coloma - Presentació de la Taula del Museu Nacional - Presentació de la Taula de Cultura
4	17/05/2010	<ul style="list-style-type: none"> - Llista dels béns d'interès Cultural i la seva possible evolució
5	02/07/2010	<ul style="list-style-type: none"> - Tancament de l'elaboració de la llista dels principals béns immobles que cal declarar a l'Inventari - Presentació de l'edicte de l'entorn de la Cortinada
6	08/10/2010	<ul style="list-style-type: none"> - Proposta d'inscripció de la casa Pal de la Cortinada - Proposta per declarar Bé d'Interès Cultural els fons de les biblioteques Areny i Rossell - Per informació, proposta d'incorporació de documentació a la Biblioteca Digital Mundial - Per informació, decret d'aprovació del reglament de transferència de documents del Govern d'Andorra.